

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 54 • nr. 2 • februari 2018 • € 1,75 • www.sp.nl

GRONINGERS GAAN WINNEN

LILIAN SCHRIJFT VOORWOORD BOEK BERNIE SANDERS

CONGRES: DE TOEKOMST IS AAN ONS

Arend van Dam

nadat hij Groningen jarenlang had uitgeschud, vertrok de rover met de noorderzon

ZWEVENDE BUREN? OVERTUIG ZE!

Op 21 maart het vakje inkleuren dat de beste garantie geeft voor een socialere woonplaats – voor u is het waarschijnlijk een fluitje van een cent. Maar er is een dikke kans dat in uw straat genoeg mensen wonen die nog een zwevend bestaan leiden. Soms is er maar een klein gebaar nodig om hen te laten landen. Hang de poster die bij deze Tribune zit op uw raam, en misschien geeft u die twijfelende buurman net dat ene zetje om SP te stemmen!

★ ROOD

jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

KOM 14 EN 15 APRIL NAAR HET ROOD-WEEKEND

Ben je nieuw bij ROOD? Wil je meer weten over waar ROOD voor staat, wat ROOD doet en hoe jij kunt bijdragen aan de strijd voor een beter Nederland? Kom dan naar het ROOD-weekend op 14 en 15 april in Soest en maak kennis met ROOD-leden uit het hele land. Het belooft een heel gezellig en leerzaam weekend te worden!

Aanmelden kan door € 20,- over te maken op NL35RABO0321512812 t.n.v. ROOD, jong in de SP. Vermeld ook even je naam en 'ROOD-weekend'. Meer informatie vind je op rood.sp.nl

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Maurits Gemmink, Robert de Klerk,
Nenad Mecava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Suzanne van de Kerk,
Rob Nelisse, Karen Veldkamp,
Peter de Vos

Foto cover
Corné Sparidans / Hollandse Hoogte©

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties
Arend van Dam
Marc Kolle
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

**Abonnementen- en
ledenadministratie**
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

**De Tribune in
gesproken vorm**
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen
met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

Groningen gaat winnen

4

XXIII Congres

‘Méér dan voor elkaar’

6

Hans van Heijningen

‘Dat wij harder moeten lopen dan andere partijen, is niet zo gek’

12

Luchtvaart

De duikvlucht achter de groei

20

Thuiszorg

Hoe zorgverzekeraars zzp'ers en hun cliënten uitknipen

24

11 Atlas van de macht: Wie zijn de *big shots* van de zorg?

23 Sleepwet: Regering wil afluisteren, niet luisteren

26 Lilian leest én schrijft in boek Bernie Sanders

28 LinksVoor: Hasan Inekçi is een BN'er: een Bekende Nieuwegeiner

29 NZF-symposium: ‘Een beweging die niet meer te stoppen is’

16, 17, 18, 19 Nieuws **30** Prikbord **31** Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Het meisje met de roze jas

Een meisje met een roze jas en een roze fiets. Ze zat samen met haar vader op zondagmiddag in de metro in Rotterdam. Haar fiets verloor ze geen moment uit het oog. Ze stapte samen met haar vader uit in Kralingen-Oost. Ik denk dat ze een rondje ging fietsen in het Kralingse Bos. Het weer was er goed genoeg voor.

Het leek een mooie zondagmiddag in metrolijn B. Toch gebeurde er in het ritje van acht minuten iets waar het meisje in de roze jas, gelukkig, geen weet van heeft. Elke minuut daalde de levensverwachting een half jaar. Wie in Delfshaven woont, gaat gemiddeld vier jaar eerder dood dan iemand die in Kralingen-Oost woont.

De cijfers voor heel Nederland zijn niet beter. Mensen met een laag inkomen leven gemiddeld vijf jaar korter en zelfs veertien jaar korter in goede gezondheid. Met een duur woord worden dit sociaaleconomische gezondheidsverschillen genoemd. In normaal Nederlands heet dat: de plek waar je wieg staat bepaalt voor een belangrijk deel hoe lang je leeft.

Dat is wat ik erg vind: kinderen worden door deze verschillen meteen op achterstand gezet. Daarom moet de ongelijkheid aangepakt worden. Nu heeft 10 procent van de mensen twee derde van het vermogen in handen. Negentig procent van de mensen moet de kruimels verdelen. Laten we met die 90 procent in actie komen. Voor kleinere verschillen in inkomen en vermogen. Voor goede en betaalbare zorg. Voor gezonde en betaalbare huizen.

Laten we afspreken dat wij niet rusten totdat elk kind in ons land een eerlijke kans krijgt. Zodat de kinderen van het meisje met de roze jas straks met metrolijn B reizen zonder dat de gezonde levensjaren ervanaf vliegen.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

GASWINNING GRONINGEN

WIJ GAAN WINNEN!

Opnieuw een aardbeving, nog grotere en fellere acties, paniekvoetbal bij Shell en de NAM. Als het gaat om de strijd van de Groningers voor hun bestaan – want daar praten we feitelijk over – lijken de kansen na jarenlange impasse te keren. ‘Wij gaan winnen’, aldus SP-Kamerlid Sandra Beckerman, die voorop gaat in de strijd.

Als het gaat om de gaswinning in Groningen, komt er de laatste tijd veel in beweging. Soms letterlijk, zoals tijdens de zware aardbeving van 8 januari die delen van de provincie opnieuw op haar grondvesten deed schudden. De fakkeltocht in het Groninger centrum die daarop volgde, was eveneens een aanzienlijke beweging: 12.000 deelnemers die samen besloten dat het genoeg geweest is. Genoeg met de onveiligheid en de angst, genoeg met de vernederende positie van Groningen als wingewest, genoeg met de winsthonger van de NAM en Shell. Beweging ook op ander gebied: het hof in Leeuwarden bepaalde twee weken na

genoemde aardbeving dat de NAM woning-eigenaren direct moet compenseren voor de waardedaling van hun huizen. Rond dezelfde tijd stelde minister Wiebes, onder zware druk van de Tweede Kamer, dat er een onafhankelijk loket moet komen waar Groningers terecht kunnen om de schade te verhalen. Kort daarop werd bekend dat Shell als aandeelhouder de NAM vorig jaar al op afstand heeft gezet, waardoor de oliegi-gant volgens de inschatting van deskundigen niet langer aansprakelijk zou zijn voor de schadeclaims die op de NAM af zouden komen. Claims die de NAM zelf nooit zou kunnen betalen, zo is de inschatting. De

storm van protest die die stap teweegbracht, bracht Shell ertoe om snel bekend te maken toch maar een garantie voor de NAM af te geven. Ondertussen liet de NAM ook nog weten geen winstuitkeringen meer aan Shell en Exxon meer te geven. En dat alles binnen een paar dagen.

‘Ze raken in paniek, ze voelen dat de druk steeds groter wordt’, zegt Sandra Beckerman onomwonden. Maar erg onder de indruk van de toezeggingen is ze vooralsnog niet. ‘Het zijn mooie woorden en het klinkt allemaal leuk nu. Ze presenteren het allemaal als een cadeautje. Zo van: we hebben het geld echt wel. Dan zeg ik: stop dat geld dan

in een fonds! Een fonds voor de toekomst van Groningen.' Een petitie voor zo'n miljardenfonds is onder het motto (S)hell no! inmiddels door Beckerman en ROOD aan Shell aangeboden.

Kampioenen

Dat Beckermans twijfels over de oprechte bedoelingen van genoemde concerns niet bepaald ongegrond zijn, bleek andermaal op 30 januari – nota bene de dag waarop Shell liet weten 'toch maar wel' garant te staan voor de NAM. Op die dag namelijk ging de NAM in hoger beroep in de zaak van Hiltje Zwarberg uit Termunterzijl, Groningen. Die moest drie jaar geleden zijn woning verlaten als gevolg van de schade door bevingen en stelde de NAM aansprakelijk. De rechter gaf hem gelijk; het gasconcern moet de schade betalen. En zoals gezegd: exact op de dag dat de concerns hun welwillendheid leken te tonen – met de nadruk op leken – probeert de NAM alsnog voor haar verantwoordelijkheid te duiken.

Sandra Beckerman: 'De familie Zwarberg heeft al drie jaar achter elkaar geen kerst thuis kunnen vieren. Er zijn tienduizend mensen letterlijk ziek van de aardbevingen,

zo stelt de Rijksuniversiteit Groningen, die tevens becijferd heeft dat per jaar vijf mensen zouden kunnen overlijden als gevolg van gezondheidsklachten door de bevingen. Het is genoeg geweest. Het is écht genoeg geweest.'

Shell maakte vorig jaar 15,7 miljard dollar winst. Samen met EXXON verdiende het bedrijf in één jaar een half miljard aan de gaswinning in Groningen. Maar als het om verantwoordelijkheid gaat, lijken de concerns ook kampioenen in trainieren. Als dan ook nog premier Rutte zegt dat de tergend langzame afhandeling van de schade in Groningen te wijten zou zijn geweest aan de Groningers zelf, om daar vervolgens haastig op terug te komen met de opmerking dat het allemaal aan de lange kabinetsformatie lag, dan jaagt dat gedupeerden en actievoerders alleen nog maar hoger op de kast. Want zij zijn het eens: de achtereenvolgende kabinetten van Rutte komen hun beloftes niet na. En die beloftes waren toch helder: 'Veiligheid moet voorop staan' (Halbe Zijlstra), 'Wat mij betreft de gaswinning naar nul' (Alexander Pechtold), 'Als Groningen iets nodig heeft, dan krijgt het dat' (Mark Rutte). Sandra Beckerman kan het allemaal niet meer aanhoren en eist nu concrete daden. 'De gaswinning moet nu naar een veilig niveau, de schade moet snel en goed worden vergoed door een onafhankelijk fonds, de NAM mag geen enkele macht meer hebben en er moet fors worden geïnvesteerd in Groningen. Of dat gaat lukken? Natuurlijk. Wij gaan winnen.'

Op 31 januari volgde al een stap in de goede richting. Minister Wiebes meldde dat er een akkoord bereikt was over het zogeheten schadeprotocol; vanaf volgende maand kunnen Groningers bij een centraal loket terecht voor de afhandeling van de schade. De NAM speelt hierin geen rol. •

tekst Rob Janssen
foto Floor Mertens

COLUMN

Van de straat tot het theater

Segui il tuo corso, e lascia dir le genti.
Vervolg je eigen weg, en laat de mensen maar praten. Daarmee sluit Karl Marx het voorwoord van zijn werk *Het Kapitaal* af. Het is Italiaans. En komt uit *La Divina Commedia*, de goddelijke komedie, van de Italiaanse dichter Dante.

Tweehonderd jaar na zijn geboorte wordt Marx weer tot leven gewekt. Het Zuidelijk Toneel laat hem in de persoon van Frank Lammers de huidige wereld analyseren. *Marx* is stijf uitverkocht in België en heeft volle zalen in Nederland. Er is overduidelijk behoefte aan een groot inspirerend verhaal.

Dat merken we ook op de 140 plekken in het hele land waar we nu actievoeren, met buurtbewoners, buschauffeurs, Groningers, thuiszorgers en vele anderen. Zo analyseren we de wereld, maar veranderen we 'm vooral elke dag een beetje.

We kiezen niet alleen voor de straat of de buurt als ons podium. Ook kunst en cultuur kunnen mensen inspireren tot actie. We spreken met theatermakers, muzikanten en filmregisseurs. Van Ken Loach tot het Metropole Orkest. We gaan op 7 juli met het Pauperparadijs naar Carré en bouwen aan een kunst- en cultuur-collectief.

Van de straat tot het theater zeggen we: een andere wereld is mogelijk. Vastberaden en optimistisch.

Segui il tuo corso, e lascia dir le genti.

Ron Meyer
voorzitter SP

INDRUKWEKKEND XXIII SP-CONGRES

MEER DAN VOOR ELKAAR

De SP heeft een indrukwekkend drieëntwintigste SP-congres gevierd. Behalve een feest van inspiratie was het een dag van besluitvorming over de SP-organisatie. Met als thema: Voor Elkaar.

'DEZE TIJD VRAAGT om een radicaal alternatief voor rechtvaardigheid.' Deze zin in de inleiding van het congresstuk met de titel *Voor Elkaar* vat goed samen wat zoveel mensen samenbrengt op 20 januari 2018. Het drieëntwintigste congres van de SP wordt gehouden in Hilversum en meer dan duizend mensen worden bij de opening van het congres meteen verrast door een optreden van het internationaal beroemde Metropole Orkest. Dat belooft wat.

Het is moeilijk te zeggen wat de hoofdmoot van het congres is. Formeel gaat het over het congresstuk, waarin een aantal vooral organisatorische afspraken wordt gemaakt. In de lokale afdelingen is afgelopen maanden gediscussieerd over het stuk en tijdens regioconferenties zijn de ideeën regionaal uitgewisseld. Na een verbeterde versie konden leden en afdelingen nog wijzigingen voorstellen. Die zijn in Hilversum aan de orde. Er is een discussie, geleid door de dagvoorzitters Arjan Vliegthart (wethouder in Amsterdam) en Mariska ten Heuw (wethou-

der in Hengelo), met 28 sprekers die elk twee minuten spreektijd hebben, reacties van de congrescommissie, een tweede ronde en een tweede reactie en uiteindelijk stemmen over de bijna 70 voorstellen en 15 moties. Dat levert een zevental wijzigingen op. De discussie wordt afgerond met het vaststellen van het congresstuk – of, heel officieel: het Congres doet een bindend advies aan de Partijraad om het congresstuk vast te stellen.

Inspiratie

Een SP-congres is behalve een belangrijk deel van de SP-partijdemocratie ook een in-

spirerende bijeenkomst. De eerste congres-speech van de nieuwe fractievoorzitter Lilian Marijnissen; het warme afscheid van Emile Roemer en Hans van Heijningen, een opzwevend gedicht van *spoken word* artiest Christopher Blok, de bekendmaking van de genomineerden van de Zilveren Camera / Paul Peters-prijs voor Sociale Fotografie, een indrukwekkend optreden van de jongeren van ROOD met als boodschap 'Verover de toekomst' en natuurlijk Bob Fosko met het SP-lied. Partijvoorzitter Ron Meyer draagt ook zijn steentje bij aan de inspiratie als hij het over de verjonging in de partij heeft en

Wim van Gammeren uit Amersfoort is een van de veteranen onder de afgevaardigden. Minstens tien congressen heeft hij al bijgewoond. 'Ik ben sinds 1998 lid en heb zelfs nog een tijdje in het partijbestuur gezeten. Inmiddels ben ik niet meer zo actief voor de partij als vroeger, en help ik vooral in het telefoonteam. Maar er is nog een hoop om voor te knokken in Amersfoort. Het stadsbestuur heeft geen idee wat er bij mensen achter de voordeur speelt.'

de mensen van het eerste uur aanspreekt: 'Met jullie idealen in ons hoofd en jullie wijsheid binnen handbereik van een telefoon gaan we verder. Tegen de rechtse rakkers en de neoliberalen die ons algemeen belang aanvallen zeg ik: kom maar op!'

'Al die energie tot eenheid maken'

Bij de opening van het congres wordt een indrukwekkende lijst van internationale gelukwensen van bevriende partijen voor-gelezen. Ook zijn er buitenlandse gasten aanwezig. Bondsdaglid Kathrin Vogler is te gast namens Die Linke uit Duitsland en toont zich aangenaam verrast over het congres: 'Echt *toll*. Men is zeer strijdbaar en dat doet me erg goed. Voor Duitse begrippen verloopt dit congres ook zeer vlot en soepel. Voor een vergelijkbare *Parteitag* zouden wij drie dagen nodig hebben gehad. Deze Hollandse efficiëntie is werkelijk indrukwekkend.' Chris Maisano van de Democratic Socialists of America is hier om te leren: 'Wij zijn enorm aan het groeien. De verkiezing van Trump en het succes van Bernie Sanders heeft onze partij explosief doen groeien én verjongen. Ik zie bij de SP hoe je al die energie tot een eenheid maakt.' Ook het buurten spreekt hem aan: 'Wij gaan ook veel langs bij mensen. Maar jullie gaan langs om te luisteren en samen actie te voeren. Dat is heel belangrijk.'

'Een land vol Rooie Reuzen'

SP-leden hebben de afgelopen maand gestemd op vijf genomineerden voor de Rooie Reus, het SP-eeerbetoon aan mensen die zich op opmerkelijke en gedurfde wijze inzetten voor de samenleving, voor behoud van solidariteit en tegen maatschappelijk onrecht in Nederland en daarbuiten. Winnaar is de Groninger Bodembeweging, die samen met de mensen in Groningen opkomt voor een rechtvaardige afhandeling van de financiële en emotionele gevolgen van de gaswinning. Terwijl in de zaal het Gronings volkslied klinkt, deelt Tiny Kox de prijs uit aan de winnaars. Van de korte speech van de voorzitter van de Groninger Bodembeweging Jelle van der Knoop blijft vooral één zinnetje hangen: 'Groningen is tegenwoordig een land vol Rooie Reuzen.'

De SP is klaar om van de gemeenteraads-campagne een feest te maken. Met zoveel inspiratie komt die mooie uitslag helemaal voor elkaar.

Voormalig Kamerlid Henk van Gerven werd niet voorgedragen als partijbestuurslid, maar toch verkozen. 'Daaruit blijkt maar dat alle kandidaten evenveel kans maken. Kom bij mij dus niet aan met het verhaal dat de SP niet democratisch is', reageert hij op de uitslag. Zijn veertig jaar aan kennis en ervaring wil Van Gerven inzetten om nieuwe leden aan de partij te binden. 'In Oss is het ledenaantal het afgelopen halfjaar gegroeid – een trendbreuk. Het kan dus wel degelijk, maar je moet er wel voor werken.'

Amsterdammers Anna Beffers en Regirla Spoor zijn beiden lijsttrekker voor een stadsdeelcommissie, maar bovenal maatjes. Elke dinsdag gaan ze samen langs de deuren. Voor Spoor is het haar eerste keer als afgevaardigde, al was het in Amsterdam wel dringen voor een plekje. Beffers: 'We hebben als afdeling ruim tweeduizend leden, waarvan vier Kamerleden en twee wethouders. Het aantal van 44 afgevaardigden is dan eigenlijk te weinig. We hadden makkelijk 75 mensen kunnen optrommelen.'

'Een nieuwe generatie SP'ers staat op. Dat werkt verfrissend. Zo is mijn dochter vorige week lid geworden van ROOD', vertelt Hans Gelissen uit Heerlen tijdens de lunch. Al valt het hem op dat het nieuwe bestuur voornamelijk uit kerels bestaat. Ook inhoudelijk waait er volgens Gelissen een frisse wind door de partij. 'Ons verhaal lijkt net een stukje helderder. Dat komt straks goed van pas tijdens het kloppen in de campagne. Ik vertrouw erop dat Lilian kordaat gaat optreden.'

Hans van Heijningen bedankt de partij voor het vertrouwen.

COLLECTIEF KIPPENVEL BIJ AFSCHEID EMILEROEMER

EEN STAANDE OVATIE, mooie woorden, liefdevolle omhelzingen, de Gouden Tomaat. Een reis naar New York, de favoriete stad van hem en echtgenote Aimée, en als klap op de vuurpijl een medley van songs van de Amerikaanse hardrockband Metallica, gespeeld door het Metropole Orkest. Het afscheid van Emile Roemer raakte de duizend congresgangers in het hart.

En de vertrokken partijleider zelf? Hij was, overmand door emoties, sprakeloos. Al perste hij er nog net een korte en kernachtige speech uit – maar dat gebeurde wel voordat het beste pop- en jazzorkest van ons land met Metallica aan de slag ging.

Voorzitter Ron Meyer haalde herinneringen op aan hun eerste kennismaking in de trein tussen Luik en Aken, aan acties ('het was fantastisch om met jou de straat op te gaan'), aan Emiles onvoorwaardelijke steun aan de schoonmakers op het Centraal Station van Utrecht, aan frikandellen speciaal en aan zijn 'onuitstaanbare' humor ('dan belde hij weer als mijn club Roda JC had verloren'). Volgens Ron Meyer herkennen veel mensen zich in Emile, in zijn nooit aflatende sociale

strijd en zijn oprechte manier van politiek bedrijven.

Met een korte anekdote gaf Lilian Marijnissen een rake typering van de immer attente Emile Roemer. 'Medewerkers van de thuiszorg in de Achterhoek kwamen in opstand tegen het dreigend verlies van honderden banen. Ze bezetten een gemeentehuis en Emile kwam langs om steun te betuigen. Maar wat deed hij nog meer? De boodschappen, er moest natuurlijk ook worden gegeten en gedronken. Met of zonder camera's, Emile luisterde echt naar de mensen.'

Namens je afdeling spreken voor een bomvolle zaal gaat natuurlijk gepaard met gezonde spanning. Zo ook voor Piet Koole uit Rotterdam, die partijgenoten oproep om op te blijven komen voor een ruimhartig vluchtelingenbeleid. Het Rotterdamse voorstel haalde veel stemmen, maar niet genoeg. Koole: 'Zo'n congres is een mooie opmaat naar de campagne. De sfeer is altijd goed, je krijgt er peper in je reet van.'

Het klaterend applaus van de achterban moet als een warme douche hebben gevoeld, de waardering liet hem bepaald niet onberoerd. 'Maar,' zei hij nadrukkelijk, 'we doen het bij de SP met en voor elkaar, wij weten voor wie we ons inzetten en zonder jullie zou de SP niet de partij zijn die ze is.' En zonder 'zijn meiden', zijn vrouw en dochters Nynke en Merle, zou hij niet al die jaren keihard hebben kunnen werken voor de SP: 'Ik kreeg de ruimte.'

Emile Roemer was niet met lege handen naar het congres gekomen. Hij overhandigde zijn opvolger de mijnwerkerslamp die hij ooit zelf had gekregen van oud-parlementariër Jan de Wit. 'Houd het vuur brandende,' zei De Wit destijds tegen hem. Die symbolische boodschap gaf hij nu op zijn beurt door aan Lilian Marijnissen.

En toen dacht Emile Roemer dat het erop zat. Ron Meyer betrad andermaal het podium. 'Je dacht dat je van ons af was, Emile. Maar...' Het doek ging open en Emile spitste zijn oren. Hoorde hij het goed? Ja, het Metropole Orkest voerde muziek uit van zijn favoriete groep Metallica. Collectief kippenvel in de zaal.

Emile werd daarna omstuwd door collega's, partijgenoten en de pers. Uiteindelijk moest hij er even bij gaan zitten, de blik op oneindig.

De wat-ging-er-door-je-heen-vraag... 'Wat moet ik zeggen? Ongelooflijk, ik heb er geen woorden voor. Ik wist altijd alles rond een congres, maar dit is een complete verrassing, dit zag ik niet aan komen. Onze fractie heeft een paar jaar geleden nog gestreden voor behoud van het Metropole Orkest en dan nu dit. Met Metallica. Ik eh, geweldig.' Eerst maar eens alles laten bezinken en op naar New York... 'Laten we dat maar doen.'

SPEECH LILIAN MARIJNISSEN

‘DE TOEKOMST IS AAN ONS’

ALS LILIAN MARIJNISSEN het podium oploopt, knalt *Girl on fire* van Alicia Keys uit de speakers. In combinatie met de wervelende animatie op de enorme digitale coulisse lijkt zo de aftrap gedaan voor een betoverende multimedia-show met de nieuwe SP-partijleider als stralend middelpunt. Maar al snel blijkt dat betovering niet bepaald het doel is van Marijnissen. Eerder het tegenovergestelde: vertellen hoe de dingen zijn zoals ze zijn – nu, anno 2018. ‘We leven in een wereld

waarin de mensen die het toch al goed hebben, het nog beter krijgen. Een wereld waarin grote bedrijven en miljonairs de macht hebben en er alles aan doen om die macht te behouden. Rauw kapitalisme noemen we dat’, zo leidt ze haar verhaal in: ‘Twee derde van het vermogen is in bezit van tien procent; de resterende 90 procent moet vechten om de rest.’ Aan de hand van verhalen van gewone mensen, virtueel aanwezig op de videowand, schetst ze situaties zoals zovelen

die tegenwoordig meemaken. Het zijn de verhalen van de genoemde 90 procent. Een leerling in het passend onderwijs die onzeker is over zijn toekomst, omdat zijn school dicht moet. Een zorgmedewerkster die ziet dat de zorgcultuur steeds meer een vergadercultuur is geworden, terwijl een op de vijf zorgbestuurders meer verdient dan de minister-president. En dan de opa van Lilian, opa Piet, die lang werkte bij Organon in Oss dat – eenmaal in handen van een groot Amerikaans concern – verzeild raakte in de ene overname na de andere. Waarna uiteindelijk 2200 mensen op straat kwamen te staan. Betovering? Nee: dit is de ónttovering van het neoliberalisme en het marktdenken als concept voor de samenleving. Marijnissen: ‘Als mensen de grip op zekerheden verliezen, verliezen ze het begrip voor elkaar. Als de angst toeneemt, verdwijnt de empathie. Als mensen dagelijks ervaren dat de overheid niet aan hun kant staat, dan verdwijnt de samenhang in de samenleving. Dat accepteren wij niet. Wij laten de mensen niet verdeeld achter.’ Lilian Marijnissen bekritiseert degenen die beweren dat er geen alternatief is, die zeggen dat het kapitalisme de enige weg is. Er is wel degelijk een andere weg, en zo moeilijk is die niet te vinden. ‘Is het onhaalbaar om in een van de rijkste landen ter wereld ervoor te zorgen dat mensen in een fatsoenlijke woning leven en dat ze de zorg krijgen die ze nodig hebben? Is het onhaalbaar om van miljardairs en grote bedrijven te vragen dat ze het eerlijke deel van de belasting betalen, zoals jij en ik dat ook doen?’ De hamvraag daarbij: ‘Gaan we investeren in het algemeen belang en in datgene wat van ons allemaal is, of in voordeeltjes van de mensen die het toch al goed hebben?’ Een vraagstuk dat op alle niveaus geldt en waarin de SP volgens Marijnissen het verschil kan maken. Het gaat uiteindelijk immers ook om het verschil tussen wel of geen schimmelwoning, wel of niet de zorg krijgen die je nodig hebt. En dan ligt de doorsteek naar de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart voor de hand. ‘Dan gaan wij deur aan deur, in wijk na wijk, duidelijk maken dat stemmen zin heeft’, zegt Marijnissen. ‘De toekomst is niet aan de roofook kapitalisten maar aan de mensen. De toekomst is niet aan de markt, maar aan ons. Samen gaan we voor een wereld waar niet het belang van enkelen telt, maar van ons allemaal. De toekomst is aan ons.’

Renate De.feo-Dudok was een dag eerder ook al in het Hilversumse mediapark te vinden, voor het Nationaal Zorg-Fonds-symposium. ‘En als nummer twee op de lokale kieslijst ben ik natuurlijk ook druk met de campagne. Het scheelde daarom dat het kiezen van het partijbestuur in de afdelingen goed was voorbereid’, vertelt de ambulanceverpleegkundige uit Dordrecht. ‘Bij het afscheid van Emile moest ik wel een traantje wegpinken. Die man heeft zoveel jaren voor ons klaargestaan.’

Voor Rick Hoefsloot uit Den Haag is het zijn allereerste SP-congres. ‘Die hele ris aan sprekers uit de afdelingen is een mooi voorbeeld van ledendemocratie in de praktijk. Arjan Vliegthart is een strenge dagvoorzitter. Maar ik kan me voorstellen dat sommige sprekers anders lang aan het woord blijven.’ Als fractiemedewerker sprak het voorstel voor een landelijke database voor raadsleden hem aan. ‘Op zo’n dag zie je goed wat er in de partij leeft. Bijvoorbeeld dat de SP volgens sommigen wel wat antikapitalistischer mag zijn.’

MÉÉR DAN VOOR ELKAAR

NIEUWE ALGEMEEN SECRETARIS: LIEKE SMITS

De verjongingsslag in de SP kreeg naast het debuut van Lilian Marijnissen tijdens het congres nog een nieuw gezicht: Lieke Smits volgt Hans van Heijningen op als algemeen secretaris van de partij. Ziet ze niet een beetje op tegen haar nieuwe, veelomvattende taak die nogal wat verantwoordelijkheden met zich meebrengt? 'Ik heb er vooral heel erg veel zin in. Niets is inspirerender dan schouder aan schouder optrekken met de lokale afdelingen en vanuit het landelijke dienstbaar zijn. Ik zie daar heel erg naar uit

en dat is wat bij mij nu de boventoon voert. En wat betreft de ervaring: ik ben natuurlijk ook al een jaar of tien actief in de partij, dus ik spring niet ineens helemaal in het diepe. Bovendien is Hans nu niet weg. Kijk, de SP is altijd een combinatie geweest van energie en ervaring. En over dat laatste: kijk eens wie daar zitten', ze wijst naar Jan en Riet de Wit en Agnes Kant die tegenover haar zitten: 'Over ervaring gesproken. Met zulke mensen in de partij heb ik alle vertrouwen in de verjongingsslag.'

NIEUW PARTIJBESTUUR

De leden van de SP hebben een nieuw partijbestuur gekozen. Niet de congresafgevaardigden, zoals het tot nu toe altijd ging, maar alle leden hebben de kans gehad te stemmen tijdens een afdelingsvergadering. Er werden 2457 stemmen uitgebracht in heel het land. De hele operatie stond onder streng toezicht van de kiescommissie, onder leiding van gepensioneerd advocaat en SP-senator Bob Ruers. Die laatste maakte de uitslag bekend op het congres. De leden volgden de voordracht van het partijbestuur, met één uitzondering. In plaats van Patrick Zoomermeijer uit Zaanstad is Henk van Gerven uit Oss gekozen. Dat betekent dat het partijbestuur nu uit de volgende mensen bestaat, naast twintig regiovertegenwoordigers. Ron Meyer (voorzitter), Lieke Smits (algemeen secretaris) en elf algemeen bestuursleden: Hans Boerwinkel, Thijs Coppus, Rosita van Gijlswijk, Arnout Hoekstra, Bart van Kent,

Vincent Mulder, Ronald van Raak, Aldo Schelvis, Pim Siegers, Arjan Vliegenthart en Henk van Gerven. Lilian Marijnissen, Tiny Kox en Dennis de Jong zijn bestuurslid vanwege hun functie (fractievoorzitter Tweede Kamer, Eerste Kamer en Europees Parlement). Er zijn ook nog twee bestuursleden zonder stemrecht, ook vanwege hun functie: Lisa de Leeuw (voorzitter ROOD) en Diederik Olders (hoofdredacteur Tribune).

 Het congres is helemaal op internet te bekijken: www.sp.nl/congres-xxiii-hilversum

Op SPnet.nl kunnen leden het definitieve congresstuk terugvinden.

tekst Lesley Arp, Robin Bruinsma, Rob Janssen, Diederik Olders

Dat ook dit congres gesmeerd verliep, is mede te danken aan de inzet van tientallen vrijwilligers. Waaronder Marieke Alleman uit Bergen op Zoom, die de SP-winkel mocht runnen. Na de lunchpauze zijn er al aardig wat boeken uitverkocht. 'Het is een groots evenement, maar toch ook gezellig en knus. Hoogtepunt was voor mij de openingsfilm met het optreden van het Metropole Orkest. Heel creatief gedaan!'

FINANCIËLE ELITE BESTIERT ZORGVERZEKERAARS

DE MACHT IN KAART GEBRACHT

Wie is er nu eigenlijk de baas in ons land? Met die vraag in gedachten legde het Wetenschappelijk Bureau van de SP in 1998 de machtsstructuren bloot in de *Atlas van de macht*. Inmiddels is de atlas terug van weggeweest: in een modern jasje en toegespitst op de wereld van de zorgverzekeraars.

In 1968 beweerde vakbondsman Jan Mertens al dat de gehele Nederlandse economie in handen was van rond de tweehonderd personen. Met de *Atlas van de macht* wilde de SP in de jaren negentig deze machtselite, toen ook wel bekend als ‘de 200 van Mertens’, in beeld brengen. De atlas bevatte onder meer een top 100 van de machtigste ondernemers in ons land.

‘We begonnen het project in de tijd waarin de privatisering van allerlei publieke voorzieningen in gang werd gezet’, vertelt Nico Schouten, die aan de wieg stond van de eerste atlas. ‘Daar zaten natuurlijk veel invloeden achter uit het bedrijfsleven.’ Aanvankelijk was het plan om ieder jaar een update van de *Atlas van de macht* te publiceren. ‘Maar toen enkele jaren later de Volkskrant ranglijsten ging maken van de meest invloedrijke personen, werd de urgentie minder groot’, aldus Schouten.

Afgelopen maand, bijna twintig jaar na de lancering van de eerste editie, kreeg de *Atlas van de Macht* een nieuw leven – al heeft de gedrukte versie plaatsgemaakt voor een website. Eduard van Scheltinga van het Wetenschappelijk Bureau bracht hiervoor in kaart wie de dienst uitmaken bij de vier grootste zorgverzekeraars. Op atlasvandemacht.nl zijn de dwarsverbanden tussen deze bestuurders en de sectoren waar zij vandaan komen op interactieve wijze weergegeven.

Drie keer raden

Wat valt op als je de topbestuurders van Achmea, VGZ, CZ en Menzis – die samen 88 procent van de verzekerden in hun bestanden hebben – onder de loep neemt? Zij komen tweemaal vaker uit de financiële wereld dan uit de zorg. Een wereld waarin niet de solidariteitsgedachte, maar het

Nico Schouten, gepensioneerd onderzoeker van het Wetenschappelijk Bureau, en Eduard van Scheltinga.

najagen van rendement op de korte termijn de norm is. Van Scheltinga: ‘Zorgverzekeraars beheren een grote pot van tientallen miljarden aan premiegeld. Op zich lijkt het dus niet heel gek dat we het beheer van zoveel geld overlaten aan mensen met een financiële achtergrond. Maar het probleem is dat deze bestuurders ook beslissen over de zorg die verzekeraars vergoeden. Zo zie je bijvoorbeeld dat fysiotherapeuten worden beperkt in het aantal behandelingen dat zij kunnen geven.’

Volgens Van Scheltinga is het een belangrijke taak voor de SP om bloot te leggen waar de ideeën van bestuurders van zorgverzekeraars vandaan komen. Toen SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten met haar initiatiefwet kwam om winstuitkering door zorgver-

zekeraars te verbieden, kregen mensen een zeldzaam inkijkje in de denkbeelden die aan de top van deze sector leven. Achmea was *not amused* en stelde in een brief aan de Kamer: ‘Het moge duidelijk zijn dat het besluit om actief te worden in de private zorgverzekeringsmarkt, niet zou zijn genomen als er (...) geen duurzaam rendement gemaakt kan worden.’ Drie keer raden welke verzekeraar er in de *Atlas van de Macht* uitspringt als het gaat om het aantal topmensen uit de financiële wereld? Precies, Achmea... •

tekst Lesley Arp
foto Maurits Gemmink

 [Bekijk de atlas zelf op
www.atlasvandemacht.nl](http://www.atlasvandemacht.nl)

HANS VAN HEIJNINGEN

‘DE VRIJHEDEN DIE WE HEBBEN ZIJN NIET VANZELFSPREKEND’

Twaalf jaar lang was hij algemeen secretaris van de SP en had hij de dagelijkse leiding over de partij. Tijdens het Congres in Hilversum heeft hij het stokje doorgegeven aan Lieke Smits. Hoe kijkt Hans van Heijningen (64) terug op die twaalf jaar en welke taken liggen er volgens hem voor de partij in het verschiet?

‘Er wordt mij de laatste tijd vaak gevraagd of ik tevreden ben over hoe ik de partij achterlaat, of ik tevreden ben over het resultaat van de inspanningen van de afgelopen twaalf jaar. In het kort komt mijn antwoord erop neer dat de doorbraak die onze partij onder leiding van Jan Marijnissen wist te bewerkstelligen (in 2006 won de SP 25 Kamerzetels –red.) gepaard ging met een sterke groei van het ledental en het aantal afdelingen. Hoewel groeipijn niet altijd te vermijden was, zijn we er volgens mij in geslaagd om dat proces in goede banen te leiden. We hebben het nodige geïnvesteerd in scholing, wat belangrijk is als het gaat om het versterken van eenheid in de partij. Die eenheid is een belangrijke voorwaarde om onze missie uit te kunnen voeren. Daarnaast heeft de SP de afgelopen jaren een schat aan ervaring opgedaan in het bestuur van gemeenten en provincies. Op dat vlak hebben we geleerd dat een goede afstemming tussen bestuurders, volksvertegenwoordigers en

de lokale afdeling cruciaal is als het gaat om het behalen van resultaten. Maar het allerbelangrijkste is wat mij betreft dat onze partij haar goede naam behouden heeft – in de zin van de daad bij het woord voegen – en de potentie om in Nederland het verschil te maken. Dat we het de afgelopen jaren in vergelijking met 2006 iets minder hebben gedaan bij de verkiezingen, is vanuit dat perspectief niet het grootste probleem. Het uitbouwen van onze actiepraktijk in de buurten, het versterken van onze organisatie en de band met de mensen; daar gaat het in mijn ogen vooral om.’

We treffen Hans van Heijningen in een klein restaurant, niet ver van De Moed in Amersfoort. Hij spreekt zoals velen hem kennen: kalm, geduldig en gebruik makend van de nodige beeldspraak. Dat mag opmerkelijk heten als het gaat om iemand die steeds in de frontlijn heeft gestaan, die altijd als eerste suf gebeld werd als er ergens iets moest

gebeuren – in politiek Den Haag, maar ook in Kerkrade, Haarlem of Breda – en er ook op afging. Een twaalfjarige politiek-organisatorische simultaan?

‘Wellicht. Maar als er vijf dagen per jaar waren waarop ik er de pest aan had, of het werk mijn stemming drukte, dan is het veel. Ik voel me bevoorrecht dat ik deze functie twaalf jaar heb mogen vervullen. Niet dat het elke dag feest was. Want er zijn in die jaren nogal wat problemen voorbijgekomen. Maar voor mij zat de voldoening in het oplossen van het probleem of – als dat er niet in zat – in het beperken van de schade. Dan heb je het bijvoorbeeld over conflicten in afdelingen of ingewikkelde kwesties rond kader- en Kamerleden. Kortom: een breed scala aan dingen die soms niet een-twee-drie op te lossen zijn. Als het gaat om zaken die zich op afstand van het partijbureau afspelen, dan zijn je sturingsmogelijkheden als algemeen secretaris beperkt. Je kunt een

‘In grote lijnen vind ik dat we goed presteren en dat de inzet van al die duizenden vrijwilligers loont’

avond met een afdeling aan tafel zitten met tien, twintig mensen, een prima gesprek hebben en samen tot heldere afspraken komen over wat ons te doen staat. Hoofdvrij van bijzaken scheiden en met z'n allen de goede kant op werken. Dan ging ik naar huis, maar het kwam wel voor dat ze mekaar de volgende dag bij wijze van spreken weer de hersens in sloegen. Ook werd mij vanuit afdelingen om hulp gevraagd in lastige situaties. Ook dan waren mijn mogelijkheden om te helpen beperkt, omdat ik vertrok en zij bleven. Frustrerend? Absoluut niet. In grote lijnen vind ik dat we als partij goed presteren en dat de inzet van al die duizen-

den vrijwilligers loont. Ik heb geleerd van de momenten waarop het allemaal niet zo makkelijk ging. De mensen die dan met optimisme en doorzettingskracht werk maken van onze idealen; dat zijn de kampioenen in onze partij.’

‘Met die moeilijke momenten bedoel ik niet het feit dat we als SP tegen de stroom in roeien. Want dat is namelijk structureel. Als je het als partij opneemt tegen de gevestigde orde en je keert tegen de kleine groep van grootverdieners en allerrijksten, dan moet je niet verwachten dat dat op groot applaus en bijval kan rekenen van de top-CEO's die

net anderhalf miljard vrijgespeeld hebben voor buitenlandse beleggers. Die tegenpositie moet je pakken en daar het beste van maken. Dat wij harder moeten lopen dan degenen die de uitverkoop van ons land organiseren, is dan niet zo gek. In die zin mogen we nog in onze handen knijpen dat we hier in Nederland de ruimte hebben om te strijden voor onze principes en idealen, door de inzet van diegenen die ons land op hebben gebouwd en gestreden hebben voor onze democratische rechten. Dat we niet over onze schouders hoeven te kijken als we 's ochtends de deur uitgaan. In mijn laatste speech voor de Partijraad heb ik gesproken over 'gevaarlijke tijden'. Daarmee wil ik zeggen dat de vrijheid die we hebben om ons politieke werk te doen niet vanzelfsprekend is, niet in beton gegoten. Natuurlijk, we hebben een grondwet en die is belangrijk. Maar de uitgangspunten die daarin geformuleerd staan, moeten dagelijks bevochten worden. En ja, daar maak ik me wel zorgen

over. Dat heeft veel te maken met het feit dat radicaal rechts zich steeds beter weet te manifesteren als uitdager van de bestaande orde. Kijk, woorden hebben betekenis én een uitwerking. En we horen nu al bijna tien jaar lang de boodschap dat een deel van de mensen die hier woont er niet bij hoort en zou moeten verdwijnen. Dat heeft zijn weerslag op hoe mensen met elkaar omgaan. Dat baart me zorgen, zonder dat ik hier van in paniek raak of de noodklok ga luiden. Het komt misschien omdat ik redelijk wat van de wereld gezien heb. Het idee dat we in West-Europa stabiele democratieën hebben en dat het allemaal zo'n vaart niet zal lopen, dat vind ik allemaal nog niet zo vanzelfsprekend. Die vrijheden moeten elke keer weer opnieuw bevochten en verdedigd worden. Dat de gevestigde politiek met een pennenstreek het referendum dreigt af te schaffen en via de zogenaamde Sleepwet toegang krijgt tot alles wat wij zeggen, schrijven, kijken en delen geeft aan hoe wankelmoedig het establishment is als het gaat om pal te staan voor onze democratie.'

'Ik heb bijna tien jaar in Nicaragua gewoond (waar hij actief was in de Sandinistische beweging –red.) en toen ik terugkwam naar Nederland was dat echt een cultuurshock voor me. Het heeft me een paar jaar gekost voordat ik weer aangesloten was, mij deel

voelde van onze maatschappij en mij verbonden voelde met de zorgen die de mensen hier hebben. Veel meer dan voor ik vertrok waardeerde ik wat Nederland op allerlei vlakken te bieden had en wat hier vanzelfsprekend is als je hier opgroeit. Maar toen de Fortuyn-beweging opkwam, een rechts-radicalere beweging die een gooi deed naar de sympathie van de mensen, gingen bij mij de alarmbellen af. Dat heeft mij gestimuleerd om hier net zo helder partij te kiezen als in Nicaragua.'

Van Heijningen nam afscheid van zijn functie tegen de achtergrond van een verjongingsslag binnen het dagelijks bestuur. Lilian Marijnissen nam onlangs het fractievoorzitterschap in de Kamer van Emile Roemer over. Hoe staat het met de generatiewissel binnen de SP? En hoe zit het met het betrekken van mensen met een migratieachtergrond bij de SP – eveneens een eerder geuite doelstelling van Van Heijningen?

'Als het gaat om verjonging in de partij, dan is er werk aan de winkel. Ook binnen de SP zie je dat de leden steeds ouder worden en de aanwas van jongeren te wensen overlaat. Dat gaan we niet zo een-twee-drie oplossen met een generatiewissel in het dagelijks bestuur of een wissel van het fractievoorzitterschap in de Tweede Kamer. We moeten

nadenken wat we moeten doen om jongeren bij onze partij te betrekken. Dan ligt het meer voor de hand om jongeren daar het voortouw in te laten nemen dan ouderen; en dan kunnen ouderen ter inspiratie zeker een mooi verhaal vertellen.'

'Ook als het gaat om het betrekken van meer mensen met een migratieachtergrond bij de partij zijn we er nog lang niet. Wel zie ik in mijn eigen afdeling Amsterdam dat we op dat vlak slagen maken. Een paar maanden geleden zijn we aan de slag gegaan rond het Columbusplein, waar het woningverbeteringsplan voor vierhonderd woningen niet goed verliep. Bij het buurten kwamen we mensen uit de hele wereld tegen. We organiseerden een bewonersbijeenkomst, wat een heksenketel werd. Vanuit de woningbouwvereniging kregen we telkens te horen dat zij de communicatie met de bewoners op orde hadden, maar ze spraken over diezelfde mensen als zwakbegaafden die het allemaal niet begrijpen of niet willen begrijpen. Toen de woningbouwvereniging geen lering trok uit de klachten, verspreidden we gele kaarten, kregen er zo'n vijftig ingevuld terug en zijn toen samen met de bewoners op bezoek gegaan bij de woningbouwvereniging. Marokkaanse, Surinaamse, Ghanees Nederlanders en geboren en getogen Amsterdammers. Als SP'ers nu in de buurt

'Dat de gevestigde politiek met een pennenstreek het referendum wil afschaffen en de Sleepwet wil invoeren geeft aan hoe wankelmoedig men is als het gaat om onze democratie'

rondlopen, spreken de bewoners ons aan en vragen ze om even in hun huis te komen kijken. Op plekken waar wij onder de mensen werken en dingen in beweging krijgen, dáár werkt het, dáár krijg je het van de grond en komen er mensen naar voren die samen met ons dingen willen aanpakken. Niks geen gedoe over waar je geboren bent, of je naar de kerk, de moskee of de disco gaat, of je homo of hetero bent. Dat zag je ook bij de schoonmakersbeweging van Ron Meyer. Gemeenschappen versterken is allesbehalve eenvoudig, maar als we daar als SP in slagen is dat de manier waarop we Nederland echt kunnen veranderen.'

'De constatering dat dat alles vooralsnog niet heeft geleid tot een verdere groei in ledenaantallen en Kamerzetels, is juist. De afgelopen jaren waren een periode van consolideren en van het wegwerken van achterstallig onderhoud, tegen de achtergrond van maatschappelijke ontwikkelingen die niet in ons voordeel werken. De verwachting dat de crisis snel tot een politieke omwenteling zou leiden, tot de ondergang van het neoliberalisme – voor zover onze mensen daar al hoge verwachtingen over hadden – is niet uitgekomen. We zijn er niet in geslaagd om alternatieven voor het systeem van 'ieder voor zich en niemand voor ons allen' te verwezenlijken. Hebben wij als SP dan gefaald? Dat vind ik te makkelijk; maatschappelijke ontwikkelingen voltrekken zich los van de vraag of wij hoog of laag springen. Binnen die dynamiek is het zaak dat wij kansen die zich voordoen benutten, dat we geen kansen laten lopen. De mogelijkheden om radicaal bij te sturen zijn afhankelijk van de vraag of mensen ons verhaal oppakken of niet. Van de geschiedenis kun je leren dat die dynamiek moeilijk te voorspellen is. Wel kunnen we vaststellen dat we er de afgelopen jaren niet in geslaagd zijn om het ideologische tij te keren. En als het nou zo was dat het links in Duitsland, Groot-Brittannië, België en Zweden wel gelukt zou zijn en ons niet, dan zou je toch eens serieus na moeten gaan denken over wat wij hier niet goed doen. Maar als je de politiek in die landen goed volgt, en dat doe ik, dan zie je dat de dynamiek daar vergelijkbaar is. Wat overigens niets zegt over de mogelijkheden van links om de komende jaren doorbraken te forceren.'

'Als ik naar de SP en de toekomst kijk, dan zijn er dingen waar ik erg trots op ben. Bijvoorbeeld op het feit dat we als partij een goede naam hebben onder de mensen, dat we de daad bij het woord voegen, dat we de

‘Op plekken waar wij onder de mensen werken en dingen in beweging krijgen, komen mensen naar voren die willen aanpakken’

afdrachtregeling hebben en dat we op een serieuze manier straat, raad en bestuur aan elkaar weten te koppelen. Die zaken vormen het belangrijkste kapitaal dat we hebben en het is zaak dat we daar zorgvuldig mee omgaan. De afgelopen twaalf jaar hebben we als partij constant strijd gevoerd om de beste dingen in ons land te behouden – denk aan ons pensioenstelsel – en nieuwe strijdthema's op te pakken. Zonder zelfgenoegzaam te zijn denk ik niet dat we grote fouten hebben gemaakt of enorme kansen hebben laten schieten. Waar wij – net als andere Europese linkse partijen – op inzetten, is om reële alternatieven te ontwikkelen voor het neoliberalisme, zoals ons voorstel voor een Nationaal ZorgFonds. Tegelijkertijd zien we bij verkiezingen, zoals laatst weer in Duitsland met die AfD, dat populistisch rechts er makkelijker tussenkomt dan links. En dat heeft in mijn ogen alles te maken met het feit dat veel mensen onze boodschap sympathiek vinden, maar twijfels hebben bij de vraag of wij ertoe in staat zijn het verschil te maken. Bij 'minder buitenlanders' kunnen veel mensen zich meer voorstellen dan bij 'de scheve verdeling van de welvaart die maakt dat tien procent tweederde van

al het vermogen heeft'. Dat laatste werkt alleen wanneer je praktisch laat zien dat de SP opkomt voor de belangen van de grote meerderheid van de mensen en dat de rechtspopulisten kletspraatjes verkopen, de boel uitverkopen en zich niet om de mensen bekommeren. Werk aan de winkel dus.'

'Door de verhoging van de pensioenleeftijd mag ik de komende anderhalf jaar verder vanuit de SP. Ik ga me intensiever bezighouden met Europa en internationale contacten. En ik wil meer energie steken in het versterken van de actieve ledengroep in Amsterdam-West, waar nog een hoop moet gebeuren. Daarnaast heb ik meer plannen dan tijd, dus zal ik moeten kiezen. Ik zou in Nicaragua, waar ik jarenlang geleefd heb, nog wel het een en ander willen doen, bijvoorbeeld op het vlak van universitair onderwijs en onderzoek. Iets meer tijd voor familie en vrienden lijkt mij ook geen overbodige luxe.' •

tekst Rob Janssen
foto's Suzanne van de Kerk

> KINDERACHTIG REGEERAKKOORD

Of het nou in grotemensentaal of kindertaal wordt gezegd, het blijft kinderachtig dat het kabinet-Rutte III de btw op de dagelijkse boodschappen met drie procent heeft verhoogd.

Kinderboekenschrijver Rindert Kromhout schreef op verzoek van Save the Children, de organisatie die opkomt voor het Kinderrechtenverdrag, een kinderversie van het regeerakkoord en illustrator Jan Jutte maakte er grappige tekeningen bij. Ook zeer leeswaardig voor volwassenen. De auteur besteedt aandacht aan alle

belangrijke maatschappelijke thema's, van ziek zijn tot werk en pensioenen en van veiligheid tot klimaat en energie. Ook de

belastingen komen aan de orde. Omdat het economisch iets beter gaat met Nederland ging de inkomstenbelasting een beetje naar beneden, maar: "Gewone boodschappen worden duurder, zoals brood en wc-papier, boeken en treinkaartjes. De btw op die artikelen gaat van zes naar negen procent. En zo leveren we dus weer wat in van wat we extra kregen. De mensen met weinig geld merken daar het meeste van."

Dat is zoiets als een kind blij maken met wat extra zakgeld en het vervolgens weer terugvragen.

foto: archief SP

> SP-SENATOREN: BETERE ZORGWETTEN

Bij de behandeling van drie zorgwetten over onder andere niet-vrijwillige zorg kreeg de SP-fractie in de Eerste Kamer belangrijke toezeggingen van de minister. SP-senator Hans-Martin Don (foto): 'Met deze wetten krijgen patiënten die verplichte zorg moeten ondergaan meer mogelijkheden voor inspraak, zo ook hun familie. Er kan eerder worden ingegrepen door doktoren en verpleegkundigen om erger te voorkomen. Verplichte zorg thuis wordt mogelijk. En de rechtszekerheid voor de patiënten is verbeterd. Dankzij de SP krijgt de Cliëntvertrouwenspersoon – ons voorstel in de Tweede Kamer – een landelijke financiering en functieomschrijving. De staatssecretaris heeft toegezegd de dwang in de ggz terug te gaan dringen. De invoeringstermijn is 1 januari 2020; voldoende tijd om de ggz- en de zorginstellingen goed voor te bereiden.'

> SP-SUCCES: MEER BESCHERMING BIJ TIJDELIJKE HUUR

De Tweede Kamer stemde voor het voorstel van SP-Kamerlid Sandra Beckerman om huurders met een tijdelijk huurcontract meer huurprijsbescherming te geven. Beckerman: 'Het vorige kabinet heeft meer tijdelijke huurcontracten mogelijk gemaakt en daarmee de rechten voor huurders vermindert. Huurders kunnen namelijk bij

de Huurcommissie hun huurprijs laten controleren, maar dit geldt niet voor huurders op een tijdelijk contract. De huurprijsbescherming voor tijdelijke huurcontracten moet worden gelijkgesteld en worden verbeterd. Ik ben blij dat een meerderheid in de Kamer dat met mij eens is.'

> STOP DE OVERHEID ALS FOUTE SCHULDEISER

Volgens SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk is de overheid de grootste boosdoener als het gaat om het innen van schulden. Incassobureaus mogen maximaal 15 procent extra kosten rekenen, maar de overheid kan boetes met wel 300 procent

verhogen! Zo wordt een onterecht verkregen zorgtoeslag al heel snel een onoverkomelijke schuld. Van Dijk wil dat de overheid ook gaat vallen onder de Wet Incassokosten. Daarnaast wil hij dat er een einde komt aan handel in particuliere schulden.

> SCHAF WACHTGELD VOOR POLITICI AF

De afgelopen vijf jaar is twintig miljoen euro uitgegeven aan wachtgeld (de speciale regeling voor politici die werkloos worden). Politici krijgen veel langer een uitkering dan gewone werknemers en hoeven vijf jaar voor hun pensioen niet

meer te solliciteren. SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak wil er vanaf: 'Als politici wetten maken die gelden voor mensen die werkloos worden, dan moeten die regels ook voor politici zelf gelden.' Hij maakt een wetsvoorstel om dat voor elkaar te krijgen.

foto SP Amstelveen

De SP Amstelveen heeft samen met de lokale Vrijwilligersraad Minima en FNV-Uitkeringsge-rechtigden op 1 februari 'de vuile was buitengehangen' bij het gemeentehuis. Binnen werd tegelijkertijd een zwartboek gepresenteerd. Aanleiding: de vele hulpvragen die de SP-afdeling ontvangt over schrijnende situaties van minima en statushouders.

> BEGELEIDING NA JE MBO-OPLEIDING

Mbo'ers worden na hun diploma langer begeleid door een mentor van hun school. SP-Kamerlid Peter Kwint bezocht een roc in Amsterdam: 'Je hoort daar met hoeveel moeite en liefde begeleiders sommige studenten naar de eindstreep helpen. Maar dan staan ze ineens alleen en wil het nog weleens fout gaan. Dan is er geen terugvaloptie meer. En zit een student die met bloed, zweet en tranen het papiertje heeft gehaald alsnog na een paar maanden thuis. Dat is doodzonde voor student, begeleider en samenleving.' Kwint deed samen met GroenLinks een voorstel en kreeg daarvoor steun in de Tweede Kamer. De regering heeft de opdracht gekregen om samen met mbo-instellingen te experimenteren met langere begeleiding voor studenten na het afronden van hun entreeopleiding of niveau-2 mbo-opleiding.

foto SP Amsterdam

> FNV-PRIJS VOOR SP-WETHOUDER VLEGENTHART

De Amsterdamse SP-wethouder Arjan Vliegthart heeft de 'voet-tussen-de-deur' gewonnen, een prijs van de FNV voor goed ouderenenbeleid. Vliegthart ontwikkelde

een aparte aanpak voor ouderen, waardoor sinds 2016 meer dan 1700 Amsterdamse 50-plussers weer aan het werk zijn gekomen.

> BESCHERM BRONNEN VAN JOURNALISTEN BETER

SP-Tweede Kamerlid Michiel van Nispen wil dat de bescherming van bronnen niet alleen geldt voor journalisten: 'Het kan een journalist zijn, maar zou ook bijvoorbeeld een wetenschapper of personeel van een organisatie kunnen zijn. Want juist maatschappelijke organisaties worden met

regelmaat benaderd door bronnen die weet hebben van misstanden en deze informatie op voorwaarde van vertrouwelijkheid beschikbaar willen maken. Daarom moet de wet verruimd worden.' Bronnenbescherming wordt tegelijk bedreigd door de sleepwet: 'Die geeft inlichtingendiensten de

bevoegdheid ongericht informatie te verzamelen, waardoor het risico levensgroot is dat daardoor ook bronnen van journalisten onthuld worden. Gelukkig mag iedereen zich daar nog tegen uitspreken op 21 maart.'

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

LEKKER PENSIOENTJE VOOR OUD-EUROPARLEMENTARIËRS

Je gelooft je ogen niet als je dit leest, maar er is geen woord aan gelogen: van 1990 tot 2009 kon je als Europarlementariër instappen in een vrijwillig pensioenfonds, omdat niet alle lidstaten daarin voorzagen. Het was een gouden regeling: twee derde van de premie betaalde het Europees Parlement sowieso al. Omdat de meeste deelnemende Europarlementariërs 'vergeten' het resterende derde deel te betalen, mochten ze na verloop van tijd de premie ook uit hun personeelspot betalen. En dat is ook gewoon geld van het Europees Parlement (EP). Pure diefstal dus.

De pensioenuitkeringen worden gegarandeerd en als het pensioenfonds zelf niet genoeg in kas heeft dan vult het EP, en daarmee

de belastingbetaler, de rest aan. Inmiddels blijkt het fonds een ramp: was er eerst sprake van een gat van 9 miljoen euro, inmiddels zal er vanaf 2024 minimaal 326 miljoen moeten worden bijgeplust.

Journalisten vroegen voormalig D66-Europarlementariër Laurens-Jan Brinkhorst naar zijn reactie. Hij wist eigenlijk niets van een tekort af, want hij kreeg keurig zijn pensioen uitbetaald. Dat de pot straks leeg is, verbaasde hem. Maar samen met nog een paar Nederlandse ex-Europarlementariërs blijft hij wel gewoon zijn pensioen opeisen.

Het is weer een voorbeeld van de mentaliteit waar we als SP zo vaak actie tegen voeren: de rijkste 10 procent die in Nederland al 90 procent van het vermogen heeft, houdt nooit op met graaien. En altijd ten koste van de gewone mensen, die andere 90 procent. Die worden alleen maar gekort op hun pensioen, maar mogen de pensioenen van Brinkhorst en anderen wel mee gaan betalen. Verder moeten ze vooral hun mond houden. Dat ga ik in het EP in ieder geval niet doen: ik wil dat alle ex-Europarlementariërs die nu nog gebruik maken van het pensioenfonds, er alsnog uitstappen. Die oproep moet het huidige EP officieel doen, en ja, ik wil ook graag namen van hen die er in blijven zitten. Die verdienen geen rustige oude dag.

> LOKALE SUCCESSEN GROOT EN KLEIN

foto's archief SP en Creative Commons CC

foto Nynke Vissia

Eigen bijdrage afgeschaff

Iedereen in Roosendaal die huishoudelijke verzorging nodig heeft kan daar sinds vorig jaar gebruik van maken, ongeacht de dikte van de portemonnee. Een verdienste van SP-wethouder Corné van Poppel, die de eigen bijdrage afschafte.

Sluipverkeer mag omrijden

Opeens was de Singel in Smallingerland weer opengesteld voor verkeer, tegen de zin van bewoners. Met steun van de SP kreeg de buurt voor elkaar dat sluipverkeer toch weer uit de straat wordt geweerd.

Wilde struiken

In Warnsveld verzamelde de SP samen met bewoners handtekeningen voor een opknabbeurt van de Scheedershof. Wilde struiken zorgden voor onveilige verkeerssituaties. De gemeente luisterde – de Scheedershof werd netjes geschoren.

WIES MIT PEKEL

Mooier Pekela

De gemeenteraad in Pekela heeft het startsein voor het opknappen van Oude Pekela gegeven. De meebesturende SP maakt daarmee de belofte waar om Pekela nog mooier achter te laten dan ze het aantreffen.

Toch niet op straat

Een Middelburger met slapeloze nachten vanwege schulden werd bijna op straat gezet. De SP-hulpdienst hielp hem zijn angst voor instanties te overwinnen, waarop de verhuurder de huisuitzetting afblies.

Avond- en weekendarts

Door acties samen met bewoners en een actiecomité zorgde SP Woerden ervoor dat er toch een huisartsenpost voor de avond en het weekend blijft. Volgend strijdpunt: 24 uren-opening.

De bijstand uit

Amsterdam heeft onder leiding van SP-wethouder Arjan Vliegthart de afgelopen vier jaar 23.000 werkzoekenden aan het werk geholpen, waarvan 18.000 vanuit de bijstand. Dat is boven het landelijk gemiddelde.

Sterke buurten

In Hilversum komen ontmoetingsplekken en twaalf sociaal werkers in de buurten. Dit beleid is ingezet door SP-wethouder Arjo Klamer; nu niet meer in het college, maar de invloed van de SP blijft merkbaar.

Respect

Amsterdam neemt per 1 april schoonmakers van gemeentelijke panden in vaste dienst, met betere arbeidsvoorwaarden dan ze nu hebben. Een lang gekoesterde wens van de SP samen met GroenLinks en de PvdA.

foto Eva de Bakker

Zonnepanelen

Op initiatief van de SP in Groningen wordt daar onderzocht of het haalbaar is dat de gemeente duizenden zonnepanelen op huurhuizen plaatst. Goed voor het milieu én voor een lage energierekening.

Statiegeld

Door vragen van de SP in Veenendaal sluit de gemeente zich aan bij de Statiegeld Alliantie. Deze wil dat de Nederlandse regering het statiegeldsysteem uitbreidt naar blikjes en alle grote en kleine PET-flessen.

Verhuur gereguleerd

Vorkomen is beter dan genezen. Daarom diende de SP in Rotterdam voorstellen in om de toeristische verhuur zoals Airbnb te reguleren. Die worden nu grotendeels overgenomen.

Eigen bijdrage Wmo lager

Nadat de SP jarenlang de druk opvoerde, onder andere met een meldpunt Zorg, wordt in Assen nu eindelijk de eigen bijdrage voor Wmo-onderdelen als begeleiding en dagbesteding gemaximeerd.

Fatsoenlijk vergoed

Dankzij de volharding van Osse SP'ers Jan van der Doelen en Jo van Dijk en actie samen met bewoners krijgen huurders de schade vanwege de renovatie van balkons fatsoenlijk vergoed.

Toegankelijke rechter

De SP Roosendaal heeft met succes de burgemeester opgeroepen de spreekrechter naar Roosendaal te halen. De spreekrechter is laagdrempelig, begint met een goed gesprek en velt alleen als het moet een vonnis.

Warmte voor groen

Vier kastanjabomen in Weert krijgen bij wijze van proef een warmtebehandeling tegen de dodelijke kastanje-bloedingsziekte. De SP drong aan op deze proef en hoopt dat alle kastanjes de behandeling krijgen.

Innovatie agrarische bedrijven

In Friesland moet het nieuwe mkb-leenfonds van de provincie ook openstaan voor innovatieve nevenactiviteiten van agrarische bedrijven. Provinciale Staten hebben een motie van SP, D66 en PvdA met die strekking aangenomen.

Opgeruimd gesprek

In Tilburg wilden SP'ers praten met bewoners van de Kruidenbuurt. Een ergernis daar is het zwerfvuil. Dus gingen ze met grijpers en vuilniszakken aan de slag. Resultaat: een schone buurt en veel goede gesprekken.

Grip op bewindvoering

De SP Meierijstad kreeg de raad mee om te onderzoeken of de gemeente de bewindvoering in eigen hand kan nemen. Zodat mensen niet langer afhankelijk zijn van een mogelijk niet goed functionerende bewindvoerder.

Actie tegen container

Het is bewoners van de C. de Witstraat en de Verlengde Singelstraat in Delft samen met de SP gelukt om de plaatsing van een afvalcontainer op hun speeltuin tegen te houden.

Mijnsteenberg behouden

De Mijnsteenberg wordt niet verder afgegraven voor zandwinning, als het aan de gemeenteraad van Heerlen ligt. De SP diende met andere partijen een motie daartoe in, die het haalde.

Tomatensoepverkoop

De SP in Almelo verkocht tijdens de lokale kerstmarkt tomatensoep. De opbrengst daarvan is aangeboden aan Stichting de Eethoek, die maaltijden voor minderbedeelden verzorgt en hen helpt uit de armoede te komen.

Beter minimabeleid

Wijk bij Duurstede heeft dankzij SP-wet-houder Jeroen Brouwer een verbeterd minimabeleid: extra jeugdfondsen, meer ruimte voor ouderen, een betere pc-regeling en de loongrens verhoogd van 110 procent van het minimumloon naar 130 procent.

Informatie

De SP in Hulst sprak met bewoners van de Witte Wijk en hoorde dat er veel onzekerheid is over de sloopplannen. Prompt organiseerde de corporatie een informatieavond. Een actie die begint met een succes!

foto: Cees Wourda

NEDERLANDINGSBAAN

De geplande uitbreiding van Lelystad Airport zet de discussie over de ongekeerde groei van de luchtvaart op scherp. Daarbij gaat het bepaald niet alleen over geluidsoverlast en schade aan milieu en klimaat. In werkelijkheid is het een veelomvattend maatschappelijk vraagstuk. Cem Laçin: 'Het is de hoogste tijd om hierin een keuze te maken.'

EERST EEN PAAR CIJFERS. Het aantal vliegvakanties van Nederlanders is sinds 1990 ruim verdrievoudigd. De afgelopen 25 jaar is het gebruik van het vliegtuig toegenomen van 16,5 tot 38 procent van het aantal buitenlandse vakanties, zo blijkt uit cijfers van de Rijksoverheid (Compendium voor de Leefomgeving). In het derde kwartaal van 2017 verwerkten Schiphol en de vier regionale vliegvelden 6,8 procent meer passagiers dan in dezelfde periode een jaar eerder. De vliegvelden van Eindhoven en Rotterdam beleefden vorig jaar hun drukste zomer ooit (CBS, Kwartaalmonitor luchtvaart). Ook interessant: de grootste groei in de (online) verkoop van tickets zat vorig jaar in de reizen naar bestemmingen binnen Europa: dat aantal steeg drie keer harder dan de intercontinentale vluchten.

Conclusie: er zit nog steeds flink schot in het vliegverkeer. Is dat goed? Of juist slecht? Economen zullen het in ieder geval kunnen verklaren: de aantrekkelijke economie, de dalende olie- en ticketprijzen en de groeiende capaciteit van de kleinere, regionale luchthavens. Dat laatste is momenteel een heet hangijzer in ons land. Om Schiphol te ontlasten, moet het vliegveld in Lelystad opengesteld worden voor onder meer vakantievluchten. Dit tot ongenoegen van talloze inwoners en politici van de provincies Gelderland, Overijssel en Friesland. Er

zou geluids- en andere overlast voor ruim 700.000 mensen ontstaan, plus de extra belasting voor milieu, klimaat en natuur. De SP voert onder het motto 'Lelystad, vlieg op!' fel actie tegen de uitbreiding (zie Tribune december 2017). Volgens SP-Tweede Kamerlid Cem Laçin is de geplande uitbreiding van Lelystad Airport op 1 april 2019 onmogelijk. 'Er is geblunderd met onder meer de milieueffect-rapportage en er heerst grote onduidelijkheid over de laagvliegroutes. Kortom: we moeten stap voor stap kijken of de uitbreiding kan en nodig is.' Maar de beantwoording van die vraag gaat verder dan alleen kijken of, wanneer en waar welke normen overschreden (zullen) worden. Het is een maatschappelijk vraagstuk, dat veel aspecten aantikt.

Glamoureu

Je kunt je afvragen, of de almaar groeiende vraag naar (goedkope) vliegtickets nou de oorzaak of het gevolg is van de groeiende capaciteit bij de airlines en het steeds voller wordende luchtruim. Feit is, dat achter de groei op alle fronten een bikkelharde concurrentiestrijd tussen luchtvaartmaatschappijen schuil gaat. Prijsvechters hebben een stevige positie verworven en de traditionele airlines moeten van alles verzinnen om niet kopje onder te gaan. Gevolg: een *race to the bottom* bij de ticketprijzen, die vaak

alleen nog mogelijk is over de rug van het personeel. 'In de luchtvaartsector zie je dat de arbeidsvoorwaarden van het personeel steeds meer onder druk komen te staan', zegt Cem Laçin. 'Om steeds goedkopere vluchten aan te kunnen bieden, wordt met name bij de zogenaamde prijsvechters hardhandig bezuinigd op het personeel.' Zo stelde pilotenvakbond VNV eind vorig jaar dat onder meer Ryanair gebruik zou maken van de zogenaamde 'pay-to-fly-constructie', waarbij jonge piloten geld betalen om te mogen(!) vliegen. 'Als een piloot dan ziek wordt is 't einde verhaal', aldus Laçin. Ook gaan er verhalen over Ryanair-piloten die hun opleidingskosten bij de prijsvechter terug zouden moeten betalen, als ze bij een andere airline zouden gaan vliegen. En bij EasyJet staakten piloten een tijdje geleden, omdat ze onder meer een betere cao met doorbetaling bij ziekte, vliegroosters met voldoende rust en een beter pensioen eisten. Ooit gedacht dat verkeersvliegers een glamoureu leventje leiden met een salaris van anderhalve ton en altijd leuke stewardessen in de buurt? Misschien in de film, ja. Maar niet alleen bij de piloten hakt het erin. KLM-cabinepersoneel dreigde eind vorig

jaar met stakingen, omdat de maatschappij de bezuinigingsmaatregel om met minder personeel te vliegen op intercontinentale vluchten niet wilde terugdraaien. De maatregel leidde tot een flinke verhoging van de werkdruk aan boord.

Maar ook luchtvaartpersoneel dat niet vliegt blijft niet buiten schot. Zo wilde het KLM-grondpersoneel in 2016 het werk neerleggen vanwege een nieuwe cao met minder vrije dagen en geen loonsverhoging, terwijl de kaasschaaf al jaren over de arbeidsvoorwaarden was gegaan. Maar tot verbijstering en onbegrip van velen verbood de rechter

de staking op grond van terreurdreiging en... vakantiedrukke; KLM zou financiële schade lijden door een staking (zie Tribune september 2016).

Bijzonder

Vakantiedrukke, jazeker. De wachtrijen voor de incheckbalies op Schiphol zijn bekend. En niet alleen in de zomer. Herfstvakantie, Pasen, Hemelvaart, meivakantie; van een vakantiepiek is tegenwoordig eigenlijk geen sprake meer: de piek duurt van het vroege voorjaar tot het late najaar. 'Nederland pakt massaal het vliegtuig', luiden de koppen boven talloze artikelen en reportages – waarop teksten volgen die niet zelden compleet in de eerste persoon meervoud zijn geschreven: zo en zo willen 'we' het tegenwoordig. 'We' zijn immers modern en willen immers onze grenzen verleggen.

Het Duitse weekblad Der Spiegel vatte onlangs de visie van cultuursocioloog Andreas Reckwitz als volgt samen: "De gewone mens met z'n doorsnee leven telt niet meer mee. Niet meer de auto of de wasmachine, maar de gerestaureerde oldtimer en de bijzondere reis bepalen of je een goed leven hebt." De 'bijzondere' reis als statussymbool dus. En dan mag menigeen zich afvragen wat er zo bijzonder kon zijn aan dat weekendje Barcelona van Nel en Wim, als zij verheugd vertellen dat ze in de Catalaanse hoofdstad Thea en Koos uit de Seringenstraat en Jessica en Hans met de kinderen tegen het lijf liepen. Een ander is wellicht benieuwd wat al die jongelui met hun rugzakken eigenlijk zien van de historische wijk Alfama in Lissabon, als ze daar de godganse dag met de selfie-stick recht voor hun smoel rondsjouwen. En was het resultaat van het kerstshoppen in Londen van de burens nou echt zo bijzonder, los van de foto's op Facebook? Om de vraag maar eens onomwonden te stellen: loopt het allemaal niet een beetje de spuigaten uit met al dat vliegen en moeten tickets niet gewoon duurder worden? 'Dat is niet de vraag waar het primair om gaat', zegt Cem Laçin. 'Als ik zie dat vanaf Schiphol vijf-

Cem Laçin tijdens de demonstratie tegen de uitbreiding van Lelystad AirPort.

tien keer per dag een vlucht naar Parijs gaat, terwijl Amsterdam-Parijs met de hogesnelheidstrein tien keer duurder is dan vliegen, dan denk ik dat er iets enorm scheefgegroeid is. Dat heeft veel te maken met de grootschalige subsidiëring van de luchtvaart door de overheid. Die heft namelijk geen belasting op kerosine en geen btw op vliegtickets.' Daarnaast, aldus Laçin, werken de taxfree-zones op de vliegvelden ook nog eens als magneten op de mensen. De Rijksoverheid heeft dus een flinke hand in het bevorderen van de groei van de luchtvaart. Laçin: 'Je zult een keuze moeten maken. En de keuze zit 'm in de vraag of je eerlijke concurrentie tussen vliegtuig en trein wil laten plaatsvinden. En zeg je 'ja', zoals ik, dan moet je daar beleid op maken. Investeer in de trein als klimaat- en milieuvriendelijk alternatief en maak reizen over het spoor betaalbaar en toegankelijk. Kijk, natuurlijk is het goed dat mensen met een kleine beurs ook kunnen vliegen. Of zij uiteindelijk iets meer belasting op tickets moeten gaan betalen, is dan in deze discussie de allerlaatste vraag die beantwoord moet worden.'

Potentie

Het is een rare cirkel: de overheid subsidieert de luchtvaart, zodat die kan concurreren en daardoor steeds lagere prijzen kan – of juist moet – hanteren. Het aantal reizigers en het aantal vliegbewegingen wordt als gevolg daarvan steeds groter, waardoor andere

airlines nog lagere prijzen gaan aanbieden, wat nog meer vraag naar tickets oproept. Die race naar het putje kan nagenoeg alleen volgehouden worden door te bezuinigen op de kosten, in de praktijk op het personeel. Dat dan weer gaat staken, waar de reiziger de dupe van wordt. Een reiziger die de gevolgen van de wereldwijde vliegmanie via

een omweg weer thuiskrijgt, in de vorm van geluidsoverlast, slechtere luchtkwaliteit en allerlei milieumaatregelen, -heffingen en duurzaamheidspraatjes van een overheid die tegelijkertijd de groei van de luchtvaartsector zetje na zetje geeft. Knappe econoom die de maatschappelijke logica van deze vicieuze cirkel kan uitleggen.

Tot slot nog even terug naar de cijfers. Een treinreis van Amsterdam naar Berlin duurt iets meer dan zes uur. Met het vliegtuig maar een dik uur, dus daar lijkt niet tegenop te treinen. Neem je echter de tijd die je voor de vlucht op het vliegveld moet zijn, de eventuele wachttijd bij het inchecken, de security-check en het wachten op de bagage bij aankomst ook mee, dan wordt het verschil al een stuk kleiner. Daarbij komt: de trein stopt midden in het centrum, terwijl je bijvoorbeeld vanaf vliegveld Berlin-Tegel bij druk stadsverkeer er lang over kunt doen eer je in het centrum bent. Kortom: de trein heeft best potentie op de lange afstanden. De vraag is alleen of de overheid – plus de politiek – bereid is om de trein eerlijke concurrentie te gunnen ten opzichte van het vliegtuig. •

LELYSTAD

De SP in Lelystad is in tegenstelling tot de landelijke partij voor uitbereiding van Lelystad Airport. En dat heeft een specifieke reden. Fractievoorzitter Caro Buitink legt het uit: 'Natuurlijk hebben wij oog voor de bezwaren op het gebied van klimaat en milieu. Maar in Lelystad is het aantal mensen in een uitkeringssituatie heel hoog. We hebben hier een hoge werkloosheid en een groot tekort aan werk in lager opgeleide functies. De uitbreiding van het vliegveld gaat ons juist in dat segment meer banen opleveren. De afweging om toch voor de uitbreiding te zijn, berust op hetgeen het oplevert voor de stad. Zo gaat het Spaanse kledingconcern Inditex een groot distributiecentrum bouwen bij het vliegveld. Lelystad moet uit het hoekje van werklozen en uitkeringsgerechtigden komen.'

tekst Rob Janssen
foto Peter de Vos
illustratie Marc Kollé

DE SLEEPWET IS ONNODIG EN GEVAARLIJK

Op 21 maart wordt in de meeste gemeenten twee keer gestemd. Naast een stem voor de gemeenteraad kunnen mensen hun stem uitbrengen in een referendum over de 'Sleepwet', die de privacy schendt en ineffectief is tegen terrorisme.

MET DE NIEUWE WET op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, ook wel de Sleepwet genoemd, staat het de AIVD vrij om veel data te verzamelen, ook over onschuldige mensen. Deze informatie mogen ze, zonder te weten wat er precies in staat, delen met elk ander land. Onze inlichtingendiensten spelen een cruciale rol in het voorkomen van terroristische aanslagen. De SP is ook niet tegen meer bevoegdheden voor de AIVD. Toch heeft de SP tegen deze wet gestemd, omdat deze de veiligheid van de inwoners van Nederland niet vergroot maar verkleint. Veiligheid en privacy gaan immers hand in hand.

Bij terroristische aanslagen blijkt keer op keer dat de dader al in beeld was bij de politie of de veiligheidsdiensten. Nog meer informatie verzamelen helpt dus niet, betere informatie-uitwisseling tussen verschillende veiligheidsdiensten uit andere landen werkt wel. De hooiberg waarin men zoekt naar een speld wordt immers alleen maar groter. Ook de Wetenschappelijke Raad voor

het Regeringsbeleid en de Raad van Europa stellen dat het in bulk verzamelen van data niet helpt bij het bestrijden van terrorisme. In Amerika mag het al, maar ook daar zegt de FBI dat het onbewezen is dat er hierdoor een aanslag is voorkomen.

Geen rechterlijke toetsing nodig

De nieuwe wet op de geheime diensten gaat gelden voor alle mogelijke technologieën, ook die in de toekomst worden ontwikkeld, zoals bijvoorbeeld je auto, je telefoon, of in theorie zelfs je pacemaker. Ook elektronische chips in het lichaam kunnen in de toekomst worden gehackt door de AIVD. Daarnaast mogen onze inlichtingendiensten de informatie die ze hebben verzameld, maar waarvan we nog niet weten wat erin staat, delen met inlichtingendiensten van andere landen. Dat kan dus ook informatie zijn die misschien voor Nederlandse inlichtingendiensten niet interessant is, zoals dat iemand homoseksueel of sjiiitisch is, maar voor de Russische of Saoedische inlichtingendiensten wel interessant kan zijn. Deze informatie mag gedeeld worden zonder

rechterlijke toets, met alleen toestemming van de minister.

Artsen, journalisten en advocaten hebben zich allemaal uitgesproken tegen deze Sleepwet. Het medisch beroepsgeheim, de bronbescherming en dat je vrijuit moet kunnen spreken met je advocaat kunnen door deze wet niet goed gewaarborgd worden, stellen zij.

Terrorisme bestrijd je onder andere door voldoende wijkagenten, die weten wanneer jongeren radicaliseren. Helaas is door de afgelopen kabinetten daar fors op bezuinigd. De strategie van de regeringspartijen, die voor de Sleepwet zijn, is daarom nog verwerpelijker: als je vóór dit referendum bent, zou je ook verantwoordelijk zijn voor aanslagen. Arjen Lubach gaf dit in zijn tv-programma de prachtige term *terreur-schwalbe* mee. Ook schaft de regering, al voordat dit tweede raadgevende referendum plaats heeft gevonden, het referendum af. De regeringspartijen VVD, CDA, D66 stellen dat de Sleepwet er hoe dan ook gaat komen. Het lijkt erop dat de overheid je dus wel wil af luisteren, maar niet naar je wil luisteren. Des te meer reden om tegen de Sleepwet te stemmen op 21 maart. •

tekst Nicole Temmink
foto Peter Hilz / Hollandse Hoogte©

ZZP'ERS THUISZORG GAAN DE STRIJD AAN MET ZILVEREN KRUIS

'DE ARM VAN DE ZORGVERZEKERAAAR REIKT TOT IN DE SLAAPKAMER'

Het was even schrikken voor veel thuiszorgcliënten met een zorgverzekering bij Zilveren Kruis, toen er een brief op de mat plofte met het advies om een andere zorgverlener te zoeken. Niet voor het eerst botst het belang van de zorgverzekeraar met de vrije zorgkeuze. Stichting ZorgRecht laat het er niet bij zitten en stapt naar de rechter.

HET ZORGINKOOPBELEID van de zorgverzekeraars heeft al bij heel wat beroepsgroepen tot hoofdbrekens geleid. Onder anderen huisartsen, verloskundigen, tandartsen, psychologen en fysiotherapeuten roerden zich de afgelopen jaren al en momenteel zitten de kleine zelfstandigen in de thuiszorg in de tang. De vrijheid van patiënten om zelf een zorgverlener te kiezen is een groot goed, maar telkens weer proberen de zorgverzekeraars die keuzevrijheid te beperken.

Maartje krijgt thuiszorg van wijkverpleegkundige Nicoline van Os en een andere thuiszorg-zzp'er, beiden aangesloten bij Joy for Care: een netwerk van ervaren verzorgenden en wijkverpleegkundigen, die allen als zzp'er opereren. Nicoline komt dagelijks bij Maartje over de vloer, ze kennen en vertrouwen elkaar. Nicoline van Os weet, zonder dat Maartje dat telkens omstandig moet uitleggen, precies wat er moet gebeuren. Ze hebben in de loop van de jaren een band opgebouwd. Maartje heeft intensieve zorg nodig en Van Os levert maatwerk, waarbij ze niet telkens op de klok hoeft te kijken: 'Ik neem zoveel tijd als nodig is om Maartje te verzorgen. Ik heb geen stopwatch nodig.' En Maartje zegt: 'Nicoline begrijpt heel goed dat voor mij de ene dag de andere niet is. Omdat ze mij goed kent en echt luistert, weet ze exact hoe ze daar op in moet spelen.'

Van Os heeft geen contract met Zilveren Kruis of andere grote zorgverzekeraars. Daarmee is ze geen uitzondering. Enerzijds is het voor zzp'ers lastig om een contract af te sluiten, want de zorgverzekeraars onderhandelen liever met grote zorgverleners. Anderzijds wil zij, zoals vele zelfstandigen, ook liever geen contracten afsluiten met de zorgverzekeraars, om te voorkomen dat deze winstgerichte kolossen zich verregaand met haar werk kunnen gaan bemoeien.

'De macht van de zorgverzekeraars is veel te groot'

Maartje heeft bewust gekozen voor Nicoline van Os, nadat ze bijna een kwart eeuw cliënt was bij een grote thuiszorgorganisatie die wél contracten heeft met de grote zorgverzekeraars. Ze merkte dat er steeds minder ruimte was om rekening te houden met haar specifieke behoeftes en kreeg steeds vaker onbekende, nieuwe gezichten over de vloer. De veertigjarige Van Os op haar beurt werkte jarenlang als verpleegkundige in loondienst, maar raakte uiteindelijk verstrikt in alle regeltjes en protocollen. 'Ik had maar beperkt tijd voor een cliënt en kon niet de zorg verlenen en aandacht schenken die volgens mij nodig waren. Daarvoor had ik destijds niet voor de zorg gekozen.'

In november ontvingen Maartje en andere Zilveren Kruis-verzekerden een brief waarin zij werden gewezen op het gemak van een gecontracteerde zorgverlener. Er ging

namelijk, per 2018, een en ander veranderen. "Met uw zorgverlener hebben wij voor 2018 géén afspraken gemaakt", stelde de zorgverzekeraar. Daarom moet Maartje de rekeningen voor de thuiszorg voortaan eerst zelf voorschieten, en moet ze een speciale machtiging aanvragen. Wanneer die aanvraag wordt afgekeurd, worden haar zorgkosten niet vergoed.

Zo ontstaat oneerlijke concurrentie tussen gecontracteerde en niet-gecontracteerde zorgverleners, concludeerde Joyce de Bruijne, zelfstandig ziekenverzorgende in Rotterdam en omgeving: 'Daarbij komt de vrije zorgkeuze zwaar onder druk te staan. Zilveren Kruis wil alle touwtjes in handen houden. Ik durf te stellen dat de arm van deze zorgverzekeraar inmiddels tot in de woon- en slaapkamer van de cliënten en patiënten reikt.' Zij besloot het niet te pikken. Met een aantal al even strijdvaardige collega's richtte ze de Stichting ZorgRecht op: 'Om op te komen voor alle zzp'ers die door de ongelijkwaardige concurrentiestrijd hun cliënten, en daarmee hun inkomen, dreigen te verliezen.'

'Kwetsbare cliënten worden platgewalst'

Een drukke tijd brak aan. Na berichten op sociale media en artikelen op diverse websites stroomden de steunbetuigingen binnen en deelden andere zorg-zzp'ers en cliënten hun zorgen. De Bruijne: 'Cliënten zijn enorm geschrokken van de brief van Zilveren Kruis. Er zijn mensen die tegen alle rompslomp opzien en daarom overstag zijn gegaan, terwijl ze wel heel tevreden waren over de zorg van hun niet-gecontracteerde zzp'er. Cliënten met een psychische of sociale problematiek, die vaak ook nog eens met schulden kampen, raken ervan in paniek. En wat te denken van patiënten met dementie? Zij zijn niet in staat om de situatie te overzien en

Joyce de Bruijne (midden), Nicoline van Os (r), en een andere collega van Joy for care: actievoerders tegen wil en dank.

worden platgewalst door de verzekeringsmaatschappij.'

Van Os en De Bruijne zijn vrouwen die de zorg in hun hart hebben zitten. Ze hebben een lange staat van dienst in de zorg en zijn nu noodgedwongen actievoerder. 'De macht van de zorgverzekeraars is veel te groot', stellen zij eensgezind. 'CZ zet nu stappen in dezelfde richting als Zilveren Kruis.' Op ter-

mijn zouden ze graag één front willen vormen met alle actiegroepen die er zijn vanuit de verschillende beroepsgroepen in de zorg die tegen vergelijkbare problemen aanlopen. Want veel mensen zijn zich er amper van bewust hoe verstrekking de gevolgen zijn van het inperken van de vrije zorgkeuze, tot ze er zelf mee geconfronteerd worden. Joyce de Bruijne: 'Het hele systeem is ook zo ondoorzichtig! Zoveel mensen hebben geen

idee hoe het zit. Dan denken ze dat zzp'ers duurder zijn of dat alleen rijke mensen zelf hun zorgverlener mogen kiezen, maar dat is een misverstand.'

Maar waarom sluiten ze dan toch niet gewoon een contract met de zorgverzekeraars? De Bruijne: 'De zorgverzekeraars onderhandelen liever met grotere partijen. Bovendien: als je een overeenkomst afsluit dan bepaalt de zorgverzekeraar hoe je de zorg moet gaan aanpakken. Ook leggen de zorgverzekeraars beperkingen op aan het bedrag dat je kunt declareren. Maar neem terminale thuiszorg. Dat is 24 uur per dag en dan lopen de kosten snel op. Dus dan zit je al gauw aan je plafond.'

Het verhaal wordt nog bonter: 'Er zijn gecontracteerde grote organisaties die nu de max voor 2018 al in zicht zien komen. In januari! Die nemen daarom geen cliënten meer aan die zulke intensieve zorg nodig hebben. Dus die cliënten komen dan bij zzp'ers uit, maar wij lopen dan weer tegen het probleem aan dat we die zorg niet meteen kunnen starten – omdat er eerst een machtiging moet worden aangevraagd bij Zilveren Kruis. Met als gevolg dat die cliënten bijvoorbeeld langer in het ziekenhuis moeten blijven – dat is pas duur!'

Hoe is het mogelijk? Joyce de Bruijne: 'Ik zeg altijd: Nederland vergrijst, maar de zorgverzekeraars vergrijzen niet mee. Hun budgetten voor thuiszorg stijgen amper, terwijl door de vergrijzing de behoefte aan thuiszorg groter wordt. De zorgverzekeraars kopen minder zorg in dan eigenlijk nodig is.'

Rechtszaak

Op 7 februari, net na het verschijnen van deze Tribune, staat Stichting ZorgRecht voor de rechtbank in Utrecht tegenover Zilveren Kruis. Via een kort geding eisen Joyce de Bruijne en haar medestanders een streep door de verplichte toestemming vooraf en het voorschieten van de rekening door cliënten. 'Onze raadsman, een advocaat van bureau Hammerstein in Amsterdam, zal het woord voeren. Wij zitten op de publieke tribune en zullen zwijgen. Wij zijn het hartgrondig oneens met Zilveren Kruis, maar zullen niet met modder gooien. Het is aan de rechter om te bepalen wat er gebeurt. Wij zijn hoopvol gestemd.' •

tekst Robin Bruinsma en Daniël de Jongh
foto Maurits Gemmink

 Kijk voor meer info over Stichting ZorgRecht op www.stichtingzorgrecht.nl

LILIAN MARIJNISSEN SCHRIJFT VOORWOORD BIJ BOEK BERNIE SANDERS

‘INSPIRATIE OM ONZE DROMEN OP TE EISEN’

LILIAN LEEST

WIE Lilian Marijnissen, SP-fractievoorzitter in de Tweede Kamer

LEEST *Onze revolutie.* Bernie Sanders. Uitg. Starfish Books

› **Je bent door de uitgever gevraagd een voorwoord te schrijven bij de vertaling van het boek van Bernie Sanders. Wat heb je met Bernie?**

‘Het is bijzonder als je wordt gevraagd een voorwoord te schrijven voor het boek van een man die niet alleen in Amerika, maar ook hier voor veel mensen een inspiratiebron is. Hij mag dan niet in het Witte Huis zijn terechtgekomen; hij heeft de politieke verhoudingen in de VS wel degelijk veranderd. Sterker nog – en dat zegt hij ook in het boek – dit was pas het begin. Bernie is al sinds mensenheugenis bezig met zijn strijd, maar hij is de laatste jaren meer in beeld. Ik heb hem natuurlijk tijdens de presidentsverkiezingen in de VS gevolgd, met de tamelijk verschrikkelijke afloop in de vorm van Trump in het Witte Huis. Ik was in de zomer van 2016 zelf in de VS en heb het van dichtbij meegemaakt.’

› **Waar gaat het boek over?**

‘Sanders begint met zijn eigen geschiedenis en met het verhaal van zijn campagne. Ook geeft hij een analyse van de situatie in de VS en wat zijn alternatieven zijn. Zijn verhaal is natuurlijk bijzonder: eigenlijk is het gekkenwerk waar hij aan begon. Hij neemt je in het boek ook mee naar dat begin.

Zaaltjes met honderd mensen, dat werden er tweehonderd, en zo door tot hij uiteindelijk bij bijeenkomsten twintigduizend mensen op de been had. Hij ging het opnemen tegen de macht van de Clintons, tegen de macht van het grote geld. Dat vond ik schokkend in zijn verhaal, namelijk hoe verkiezingen daar gewoon gekocht worden. Alleen dát is al een strijd die hij voert, voor democratie en tegen de realiteit dat het kapitaal, de mensen en bedrijven met het meeste geld de meeste invloed kunnen kopen. Dat hij daartegenin ging, zegt iets over zijn moed. De moed om tegen de stroom in te gaan, om je dromen op te eisen.’

› **Waarom heet het *Onze revolutie*?**

‘Dat is de naam van de beweging die hij opbouwt. Maar als je het boek leest, dan heeft zijn campagne ook wel trekken van een revolutie. Dat er een socialist opstaat in het land waar de commercie, de macht van het grootkapitaal en het neoliberalisme het verst zijn doorgevoerd: dat is revolutionair. En dan ook nog eens een oude socialist, die juist onwils veel jongeren aanspreekt. Bij de *primaries* (de voorverkiezingen om te bepalen wie namens een partij de presidentskandidaat wordt –red.) hebben meer jongeren op hem gestemd dan op Clinton en Trump samen.’

› **Hoe verklaar je het succes bij jongeren?**

‘Ik denk dat zij gewoon het hele verziekte systeem beu zijn. Bernie komt met een totaal ander alternatief, waarbij de macht niet meer is aan de mensen met het meeste geld. Het spreekt jongeren aan dat er een socialist opstaat die met perspectief komt. Die er echt iets tegenover zet. Dus niet een beetje

meehobbelen met de stroom, een beetje meer van dit en een beetje minder van dat. Hij zegt: we gaan het zo organiseren dat iedereen hier naar school kan. En dat iedereen die zorg nodig heeft, dat ook krijgt. Klinkt eigenlijk niet zo radicaal, maar in de VS is dat heel radicaal.’

› **Wat herken je in de strijd van Sanders?**

‘Ik vind dat ook voor de SP de opdracht luidt om perspectief te bieden in het leven van mensen. Dat zij zien dat het morgen anders kan zijn dan vandaag – en beter. In Sanders’ boodschap zit altijd optimisme en hoop. Wat ik ook herken is zijn radicale agenda. Onze ideeën worden ook radicaal genoemd – ik denk dan: wat is er eigenlijk zo raar aan? Wat is er raar aan zorg voor iedereen die het nodig heeft? Wat is er raar aan het idee dat we allemaal netjes onze belasting betalen? Daar is niks radicaals aan en dat moeten we ons ook niet aan laten praten. Zeker niet door de mensen die er alle belang bij hebben om onze ideeën weg te zetten als onhaalbaar, onrealistisch en onbetaalbaar.’

› **Wat kun je leren van hem?**

‘Zo veel. Het boek staat vol met inspirerende ideeën en voorbeelden. Ik hoop dat wij ons laten inspireren door zijn optimisme en zijn doorzettingsvermogen. En leren van hoe hij zijn beweging bouwt. De SP is op dat punt goed onderweg, met onze buurtencampagne, acties in 135 wijken, alles van onderop opbouwen – zoals Sanders het ook doet. Iets heel anders is zijn stijl. Hij vertelt over zijn toespraken, die gerust een uur duren; hij neemt daarmee de tijd om dingen uit te leggen. Dus niet de snelle soundbites en

Onze ideeën worden ook radicaal genoemd – ik denk dan: wat is er eigenlijk zo raar aan?

naar de VS geweest. Die liep daar toen dwars door de presidentsverkiezingen heen. Bernie heeft die campagne ondersteund – Hillary later ook, na enige druk. Ze vechten voor een verdubbeling van het minimumloon naar 15 dollar per uur en in het boek komt dat terug. De eerste reactie in Amerika was: jullie zijn helemaal gek, dat kan nooit. Maar ze boksen het voor elkaar. De ene staat na de andere gaat om. New York City is al om, Los Angeles ook. Toen ik daar was, heb ik met mensen gesproken die de doktersrekeningen niet kunnen betalen; of die gewoon een 40-urige baan hebben en in een auto leven, omdat ze geen dak boven hun hoofd kunnen betalen.'

› **Daar gaan we in Nederland ook naartoe.** 'Met name onder jongeren, met hun onzekere contracten. Het is het nieuwe normaal voor een hele generatie, dat je aan het eind van de maand maar moet hopen dat je genoeg hebt, want je weet het aan het begin van de maand niet. Zo'n samenleving moeten we in de kern bestrijden. De multinationals betalen in de VS mensen zo weinig, dat ook werkende mensen door de overheid via toeslagen en hulp overeind gehouden moeten worden. De overheid betaalt dus de lage loonkosten van die grote bedrijven. De wereld op zijn kop.'

› **Voor wie is dit boek?** 'Wie geïnspireerd wil worden: lees dat boek. Die man geeft zoveel moed. Als het hem lukt in de VS, dan moet het ons hier ook gaan lukken.' •

tekst Diederik Olders
foto Maurits Gemmink

De Nederlandse vertaling met Marijnissens voorwoord verschijnt op 20 februari. Leden kunnen met flinke korting het boek bestellen: slechts €12,50 op www.shop.sp.nl/shop/particulier/boeken

oneliners en dan na tien minuten weer weg. Hij heeft daar veel krediet mee opgebouwd. Mensen komen graag naar hem luisteren. Ze vinden het prettig als iemand de tijd neemt om bijvoorbeeld de crisis te duiden – waar komt dat vandaan, wat zijn de gevolgen, wat zijn mijn oplossingen. Wat een verademing. De tijdgeest zegt nu: als het niet in 140 tekens kan, dan heb je het debat niet goed gedaan. Hij gaat daar dwars tegenin. Iedere pr-man zou het je afraden. Dat hij dat gewoon eigenwijs op zijn eigen manier doet, vind ik mooi.'

› **Ben je zelf ook zo eigenwijs?** 'Ik krijg het wel eens te horen, ja. Maar het gaat erom dat het bij hem hoort. En bij zijn

politieke boodschap. Hij onderscheidt zich hiermee van de andere politici. Dat past bij de inhoud, namelijk dat je een alternatief biedt. Daar hoort ook bij dat hij dicht bij de problemen van gewone mensen blijft. Uiteindelijk gaat het er bijvoorbeeld om dat als je een baan hebt, dat je ervan moet kunnen leven. Waar je ook woont, waar je ook vandaan komt, welke taal je spreekt. Dat is wel de essentie.'

› **Mocht je dan ook een heel lang voorwoord schrijven?**

'Nee, dat moest ik toch vrij kort houden. Ik ga in op *Fight for fifteen*, de campagne voor de verdubbeling van het minimumloon. Om die campagne te bestuderen ben ik in 2016

LINKSVOOR **'NEOLIBERALISME MAAKT VEEL MENSEN EENZAAM'**

Hasan Inekçi (51) is in Nieuwegein een bekend SP-gezicht. Ook in Utrecht wordt hij regelmatig herkend, als de spontane buschauffeur met het grote hart en een luisterend oor. Na twintig jaar activisme vindt hij het tijd voor een stapje terug in de SP. 'Ik heb met heel veel plezier bijna alle afdelingsfuncties uitgeoefend, van raadslid tot Tribunebezorger en voorzitter. Bij de aankomende verkiezingen ben ik lijstduwer. Maar de SP is en blijft mijn partij.'

› **Je wilt het rustiger aan doen.**

Ben je niet bang voor verveling?
'Welnee, er is nog zoveel waar ik al die jaren geen tijd voor had. Binnenkort heb ik mijn eerste drumles.'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Ik ben buschauffeur in Utrecht. Geweldig werk. Ik kom met heel veel verschillende mensen in contact, hoor allerlei verhalen.'

› **Wat hoor je dan bijvoorbeeld?**

'Nou, pas was er een oudere dame die een hele ronde meereed. Ik vroeg of ze vergeten was om uit te stappen. Maar die busrit bleek voor haar een uitstapje te zijn, een manier om even onder de mensen te komen. Dat maak ik vaker mee. Als ik dan vraag of er geen burens, kinderen of familie zijn om een uitje mee te maken, komen de verhalen los. Vergis je niet, we leven in een neoliberaal systeem waarin maar beperkt ruimte is om naar elkaar om te kijken. Dat maakt veel mensen eenzaam.'

› **Hoe ben je in Nieuwegein terechtgekomen?**

'Ik ben van Koerdische komaf en in 1986 naar Nederland gekomen, als vluchteling. Al vrij snel ontmoette ik Annie, mijn vrouw. In 1988 vonden we een huis in Nieuwegein. Onze kinderen zijn hier geboren en opgegroeid en ik voel me hier prima.'

› **Wat is er zo leuk aan Nieuwegein?**

'Het is een mooie, groene stad. Een jonge stad ook, van nog geen vijftig jaar oud, maar met twee oude dorpskernen: het oude schippersdorpje Vreeswijk en het dorpje Jutphaas. Van Jutphaas is weinig meer over dan een paar leuke huisjes langs het water, maar de mooie oude dorpskern van Vreeswijk bestaat nog. Daartegenaan ligt bovendien het prachtige park Oudegein, in Trouw twee jaar geleden terecht een van de mooiste stadsparken van Nederland genoemd.'

› **Wat brengt de kapitalist in jou naar boven?**

'Muziek, ik ga graag naar concerten. En voetbal: ik heb al 26 jaar een seizoenskaart van Feyenoord.' ●

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

STOP DE ZILVERRUG-GORILLA'S IN DE ZORG!

Te vaak doen politici ons geloven dat marktwerking in de zorg de enige optie is. Dat er wel degelijk andere wegen denkbaar zijn, bleek tijdens het Nationaal ZorgFonds symposium op 19 januari. Of, zoals de Britse wetenschapper Allyson Pollock het daar verwoordde: 'Dat de markt beter is, is een religieus idee.'

Honderden geïnteresseerden, veelal werkzaam in de zorg, hebben in het Instituut voor Beeld en Geluid inspirerende visies op de huidige privatiseringsdrift voorgeschoteld gekregen. In een programma met vooral sprekers uit de gezondheidszorg is Joris Luyendijk de vreemde eend. Volgens de journalist heeft de zorg vandaag de dag veel gemeen met het Londense bankwezen, waar hij zich jarenlang in onderdompelde. 'De mentaliteit van The City is overal', waarschuwt hij. De moordende concurrentie die gorilla-types aantrekt: borstroofelende zilverruggen die kicken op targets en snelle beloningen.

Terwijl veel zorgverleners juist intrinsiek gemotiveerd zijn, zoals wetenschapper Nina van Loon benadrukt. Zij onderzocht een Deens experiment, waarbij de financiële prikkels uit de ziekenhuiscare werden gehaald. 'Marktprikkels, die ziekenhuizen

dwingen te concurreren, kunnen plezier uit het werk halen en leiden tot pervers gedrag', geeft Van Loon aan.

Dat beaamt Armand Girbes, hoofd intensive care van het VU medisch centrum. Hij benadrukt het belang van solidariteit, samenwerking en vertrouwen; en hekelt de drang om in de zorg alles in feiten en getallen te willen uitdrukken. 'Wat heeft een gezond iemand over voor zorg? Niets. Maar een ziek iemand? Alles!'

Geen behandeling en geen privacy

Ook in de farmaceutische industrie voert het marktdenken de boventoon, blijkt uit de toespraak van Ella Weggen van Stichting Wemos. Terwijl belangrijke doorbraken in de ontwikkeling van geneesmiddelen voornamelijk aan universiteiten worden gedaan, met publiek geld, verdient de farmaceutische industrie goud geld aan de verkoop

van medicijnen. Vaak wordt de privatisering van de zorg gerechtvaardigd met kreten als: minder bureaucratie. Hoe anders de realiteit is voor patiënten, blijkt uit het schrijnende verhaal van ervaringsdeskundige Judica Berkelaar. Zij neemt het publiek mee in de worstelingen van een patiënte die nu ruim drie jaar wacht op een behandeling in een GGZ-traumacentrum. Zonder ook maar enige vorm van behandeling, moet zij wel om de drie maanden een vragenlijst invullen met privacygevoelige informatie (de zogeheten rom-data) die zonder dat ze daarvoor toestemming heeft gegeven wordt gedeeld met de zorgverzekeraar.

Tijdens het symposium is niet alleen de vinger op de zere plek gelegd. De bijeenkomst is ook een opmaat naar een internationale beweging voor meer solidariteit in de zorg. Zo kwam ook de Belgische Julie Maenaut aan het woord, die met haar actiebeweging jaarlijks op Wereldgezondheidsdag protesteert tegen de vercommercialisering van de zorg. Duits parlamentslid Kathrin Vogler legde uit hoe haar partij Die Linke op creatieve wijze strijdt tegen de verschraling van de ziekenhuiscare. Afsluitend vertelde de Baskische Karlos Ibarure hoe actiecollectief TOPA het monopolie van één privékliniek in de regio Tolosaldea probeert te breken, door mensen te mobiliseren voor een solidair zorgstelsel.

Tweede Kamerlid Maarten Hijink was al vaker bij ZorgFondsbijsprekingen aanwezig, maar ditmaal voor het eerst als SP-woordvoerder Zorg. Hij is enthousiast: 'Het was een dag vol eensgezindheid. Wat mij inspireerde waren de acties die overal in Europa plaatsvinden tegen privatisering en winstbejag in de zorg. Het laat zien dat onze beweging voor een Nationaal ZorgFonds onderdeel is van iets veel groters: overal in Europa staan mensen op tegen de marktwerking in de zorg. Het is een beweging die niet meer te stoppen is.' •

Joris Luyendijk: 'De mentaliteit van *The City* is overal.'

tekst Lesley Arp
foto Maurits Gemmink

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar
Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort

STAKENDE LEERKRACHTEN

In de Tribune van januari staat op pagina 26 een artikeltje over de stakende leerkrachten. Helaas vrees ik dat de auteur zelf een beetje beter had moeten opletten bij de actie voor Primair Onderwijs, want de leerkrachten willen om meer redenen een verbetering. Dit na veel verslechtingen; zoals het afschaffen van compensatie. Dus geld krijgen voor de nu extra onvergoede uren is geen salarisverhoging. De werkdruk is ook zo groot omdat de beloofde klassenverkleining al 30 jaar niet is doorgevoerd. Bovendien zou de schoolinspectie een ander oogmerk moeten krijgen dan papier controleren tegen de successen van de leerkracht. Bovendien vond Rutte II het ook al veel te onbelangrijk om er echt geld voor uit te trekken, maar werd wel passend onderwijs ingevoerd, voor minder geld. Ze vonden het ook geweldig dat nu geldt: hoe groter de klas hoe meer financieel gewin

voor het schoolbestuur. Graag aandacht hiervoor.

Andree Motz

MINDER WERKDruk

Vorig jaar heb ik in het ziekenhuis gelegen in Gronau, Duitsland. Geweldig georganiseerd en de individuele mens staat er centraal. Ieder mens is daar bijzonder en wordt als zodanig ook behandeld. Ik heb ook met artsen en verplegers gesproken over het verschil met Duitsland en Nederland. De arts die ik gesproken heb heeft een aantal jaren in Nederland gewerkt. Is daar echter weg gegaan vanwege de werkdruk. Ook de verpleger die ik gesproken heb gaf hetzelfde aan: werkdruk. Haast, haast en nog meer haast. Dat is het motto in Nederland. Overigens is het ziekenhuis in Gronau een leerziekenhuis en daarom lopen daar alle lagen van verpleging met z'n tweeën: een afgestudeerde verpleger met een student. Hierdoor zijn er veel mensen aanwezig en is de werkdruk heel laag. Waarom is dat niet ook zo geregeld in Nederland? In mijn jeugd jaren, dat is al een tijdje geleden, was het ook zo in de bouw. Daar waren altijd twee mensen samen aan het werk, een ervaren kracht met een leerling. Of misschien beter gezegd: met een onervaren

kracht. De vakbonden zouden hier veel meer aandacht voor moeten hebben. Zeker weten dat er jongeren genoeg zijn die bijvoorbeeld in de zorg willen werken mits dit geregeld is en er daardoor minder werkdruk is.

Cor van Eijndhoven, Boxtel

SORRY SUZANNE!

De prachtige foto van Lilian Marijnissen die vorige maand de voorkant van de Tribune sierde, is gemaakt door Suzanne van de Kerk. Helaas stond dit niet goed vermeld in het colofon.

Redactie Tribune

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Tribune februari 2018

Stuur deze bon in een enveloppe zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

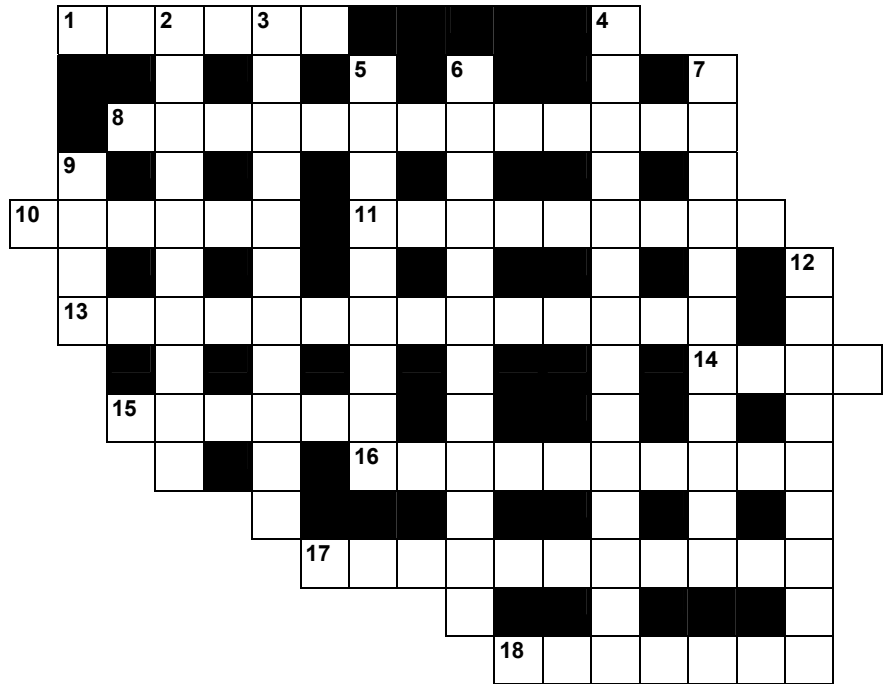
CRYPTOGRAM

Horizontaal

1 Vissers hebben het daar maar zwaar mee. (6)
 8 Kledingetiquette in de nor? (13) 10 Lijkt wel chagrijnig (die clown). (6) 11 Nóg een keer eten? Dan toch niet hetzelfde. (9 en 5,4) 13 De akela onder de leeuwen. (14) 14 Vergt ideële reclame nu ook al een aanspreektitel? (4) 15 Maat houden kan alleen door drank. (6 en 3,3) 16 Maar je mag er niet op zitten, bij het lezen van de mis. (10) 17 Mathematisch goed onderlegd. (11) 18 Signeren is nog een hele kunst. (7)

Verticaal

2 Bloeisel smeert lekker weg, bij het bakken. (10)
 3 Hier wordt stroom uit geput. (11) 4 Gemaakt in hetzelfde atelier als de tuinbroek? (14) 5 Rentedragende lichtgevende? (9) 6 Vermogen moet je nivelleren. (12 en 4,8) 7 Het zegt: 'Pas op! Eetrisico'. (11) 9 Bijt maar eens stevig, vogel. (4) 12 Rapporteren treurig een nederlaag. (9)

ZINNEBEELDING

Opdracht: U ziet 12 gemeentelijke vlaggen: 1 uit elke provincie (van het Europese deel van Nederland). Gebruik de in willekeurige volgorde geplaatste hints in de tabel om, via de vlaggen, de correcte gemeentelijke namen te achterhalen. De volgorde van de oplossingsletters is van linksboven in de tabel (kolom 1, rij 1; daarna 2,1 enzovoorts) naar rechtsonder (4,4). Er zijn dus 12 letters in het oplossingswoord. Elke hint heeft een extra aanduiding. Het eerste deel van de aanduiding (cijfer) is de plaats van de oplossingsletter (in de gemeentelijke naam). Het tweede deel (+ of - met een cijfer erachter) is de plaats in het alfabet waar de oplossingsletter zich bevindt. Een aanduiding '+2' betekent dat de juiste letter 2 plaatsen verderop in het alfabet voorkomt. Voorbeelden: Utrecht (6) = 'h'. Utrecht (2-1) = 's'. Deze puzzel is pas een echte uitdaging zonder gebruik van b.v. een 'vlaggenlijst' uit de Wikipedia. Veel plezier!

	Pinkpop & SnowWorld. (6+4) Als dat geen linkse boel is! (3-3) Radioactieve nacho's of Gele bergen? (8-4) Kapers met Jakobakan. (6) Kop-hals-romp met een golfje. (5-2) Oh gij grote sch...! (2-2) Motorgeronk. (4) Hippe TV Storing? (3) 1 Meer sex dan Amsterdam? (2+2) Duellen madame. (3) Op zandgrond gelegen beukenbos. (6+7) Johanniter orde in burggraafschap. (5+3)		

OPLOSSINGEN JANUARI

Cryptogram

Horizontaal 2) Basisarts 7) Ouderbijdrage 9) Overmaat 10) Patent 13) Maismeel 14) Lasso 15) Joke 16) Kolom 17) Misrekening 19) Rotor 20) Oranjegekte.

Verticaal 1) Staartklok 2) Bodemuitkering 3) Straatmadelief 4) Slijm 5) Bovenmeester 6) Kenniskloof 8) Komkommer 11) Eenpitter 12) Komma 18) Gratis.

Anagraaf

Landen 1) Madagaskar 2) Wit-Rusland 3) Kaapverdië 4) Montenegro 5) Seychellen 6) Saint Lucia.
 Eindoplossing: RECHTS.

De winnaar van januari 2018 is Kees Kater uit Vianen.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 28 februari 2018 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

